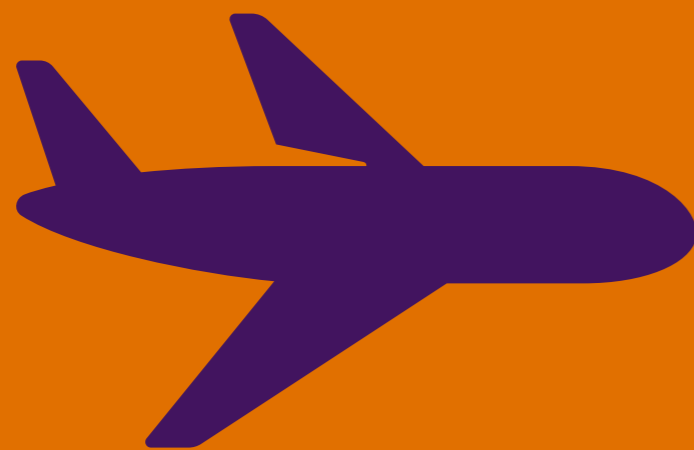

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Feitenreconstructie

Tijdlijn: Vliegverkeer en toerisme

Periode: augustus 2020 tot en met februari 2021

Programmadirectie Nafase COVID-19

Leeswijzer

Deze feitenreconstructie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) betreft de periode augustus 2020 tot en met februari 2021 en is gebaseerd op zowel openbare bronnen (zoals Kamerbrieven en adviezen van het Outbreak Management Team (OMT)) als interne bronnen (zoals overlegverslagen en interne e-mails). Daarnaast is input verwerkt van de beleidsdirectie(s) van VWS die betrokken was (waren) bij het thema van deze tijdlijn.

De feitenreconstructie start met een kort overzicht van de belangrijkste kantelmomenten. Kantelmomenten zijn cruciale momenten en/of belangrijke koerswijzigingen in de bestrijding van de coronapandemie. De kantelmomenten zijn in de feitenreconstructie die volgt in meer detail te vinden.

Deze feitenreconstructie is een vervolg op de feitenreconstructie ‘Vliegverkeer en toerisme’ die de periode januari 2020 tot en met juli 2020 beslaat. Voor informatie over andere onderwerpen tijdens de coronapandemie wordt verwezen naar de desbetreffende tijdlijnen.

Namen en functienamen van medewerkers van het ministerie van VWS worden in de feitenreconstructie vervangen door “ambtelijk VWS” en namen van medewerkers van andere organisaties zijn vervangen door “functionaris”.

Gebruikte hyperlinks in sommige bronvermeldingen zijn mogelijk na verloop van tijd niet meer toegankelijk.

De Bestuursraad VWS heeft de inhoud van deze tijdlijn vastgesteld op 5 november 2021.

Instructie

Dit document is interactief. Dat betekent dat informatie - naar wens en op maat - uitgebreid kan worden.

- **Algemeen:** als de cursor (of het handje) verandert in een wijzende vinger dan is er sprake van een interactief element.
- **Oranje schuin en dikgedrukte** tekst gaat naar extra informatie binnen dit document
- **Blauwe onderstreepte** woorden linken naar internetpagina's buiten dit document.
- Klik op het icoon om naar het overzicht met de kantelmomenten te gaan.
- Met de blauwe en witte pijlen kunt u naar links en rechts navigeren.
- Na het volgen van een interne link naar de verklarende woordenlijst kunt u terug naar de lopende tekst door op het pijltje **Keer terug** naast het woord te klikken.
- Na het volgen van een interne link naar de eindnoten¹ of bronnen kunt u terug naar de lopende tekst door in het overzicht op het cijfer voor de eindnoot te klikken.

Kantelmomenten

November 2020

Op **3 november 2020** wordt het buitenlandse reisadvies aangepast en een algemeen negatief reisadvies ingesteld dat luidt: “Reis niet naar het buitenland tot medio januari, tenzij strikt noodzakelijk.”

[Ga naar hoofdstuk 4 >>](#)

December 2020

Op **15 december 2020** gaat de regel van kracht dat het hebben van een negatieve testverklaring verplicht is voor reizigers uit landen buiten de Europese Unie (EU)/Schengen die geen EU- of Schengennationaliteit hebben.

Op **20 december 2020** treedt een vliegverbod in werking voor luchtverkeer met passagiers vanuit het Verenigd Koninkrijk (VK), en worden vanaf deze datum alle rederijen verboden om met schepen met passagiers vanuit het VK aan te meren in de Nederlandse havens, om zo het risico te beperken dat de Britse variant van het COVID-19-virus zich ook in Nederland verspreidt.

Op **21 december 2020** wordt een vliegverbod ingesteld voor passagiersvluchten uit Zuid-Afrika, omdat ook in dit land een mutatie van het COVID-19-virus is opgetreden.

Op **23 december 2020** worden de vlieg- en aanmeerverboden ten aanzien van het VK en Zuid-Afrika beëindigd omdat er vervangende maatregelen zijn getroffen. Via een aanwijzing worden luchtvaartmaatschappijen die vanuit het VK of Zuid-Afrika naar Nederland vliegen, verplicht om alle passagiers vóór het boarden te controleren op de aanwezigheid van een negatieve PCR-testuitslag. Dit wordt ook ingeregeld voor de veerboten die vanuit het VK naar Nederland varen.

Per **29 december 2020** worden luchtvaartmaatschappijen die naar Nederland vliegen vanuit alle gebieden waar een hoog COVID-19-risico geldt (zowel binnen als buiten de EU), verplicht om alle passagiers vóór het boarden te controleren op de aanwezigheid van een negatieve PCR-testuitslag.

[Ga naar hoofdstuk 5 >>](#)

Januari 2021

Op **6 januari 2021** wordt een wetsvoorstel ingediend tot wijziging van de Wet publieke gezondheid (Wpg) in verband met een verduidelijking van de tijdelijke grondslag voor het stellen van regels over de toegang tot en het gebruik van voorzieningen voor personenvervoer. De wet treedt op **9 januari 2021** in werking.

Per **23 januari 2021** geldt de verplichting om te beschikken over een negatieve testuitslag van een sneltest voor alle reizigers per vliegtuig en schip. Deze maatregel zal gelden totdat verplichte quarantaine voor reizigers is ingeregeld. Vanaf 23 januari wordt ook voor luchtvaartpersoneel vereist om voor vertrek van een vlucht naar Nederland een antigeentest te ondergaan en een negatieve sneltestuitslag te kunnen tonen.

Op **23 januari 2021** stelt het kabinet een vliegverbod in naar Nederland en de BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius en Saba), voor landen waarin gevaarlijke virusvarianten voorkomen: het VK, Zuid-Afrika, Dominicaanse Republiek, Brazilië, Argentinië, Bolivia, Kaapverdië, Chili, Colombia, Ecuador, Frans-Guyana, Guyana, Panama, Paraguay, Peru, Suriname, Uruguay en Venezuela.

[Ga naar hoofdstuk 6 >>](#)

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

1. Augustus 2020

05

Op 5 augustus stelt Nederland het inreisverbod voor Algerije opnieuw in. Het inreisverbod werd per 1 juli onder meer voor dit land opgeheven (zie ook onder 30 juni, tijdelijk Vliegverkeer en toerisme over de periode januari 2020 tot en met juli 2020). Het besluit is genomen *“op basis van een risico-inschatting met zo objectief mogelijke criteria over de gezondheidssituatie in Algerije en de daar geldende maatregelen”*, zo wordt vermeld op de website van de Rijksoverheid. De opheffing van de reisbeperking, ingegaan op 1 juli, voor reizigers die bestendig verblijf hebben in de landen Australië, Canada, Georgië, Japan, Marokko, Nieuw-Zeeland, Rwanda, Zuid-Korea, Thailand, Tunesië en Uruguay blijft wel van kracht. Voor reizigers afkomstig uit China geldt dat het inreisverbod zal worden opgeheven zodra China zelf ook burgers uit de EU toelaat.¹

06

Op 6 augustus vindt een persconferentie plaats waarin minister-president Rutte en minister De Jonge een toelichting geven op de stand van zaken rondom COVID-19 en nieuwe maatregelen aankondigen. Minister De Jonge gaat in op de quarantainemaatregelen voor mensen die terugkomen uit een gebied met een oranje of rood reisadvies. Reizigers uit die risicogebieden moeten bij terugkomst twee weken thuisblijven en zich bij klachten laten testen op besmetting met COVID-19. Aan de hand van passagiersgegevens gaat het landelijk team van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) reizigers nabellen om te checken of ze zich aan de quarantaine houden.

Verder vertelt minister De Jonge: *“Eind volgende week hopen we een teststraat op Schiphol in te richten, en daarna ook op andere luchthavens. Bij de gate van vluchten uit landen die nu op oranje staan, wordt mensen verzocht om zich op Schiphol te laten testen, ook als ze geen klachten hebben. Omdat bij reizigers het moment van besmetting onbekend is, willen we zeker weten dat ze niet met het virus in de koffer zijn terug gekomen. Zo’n test is een momentopname, een testuitslag kan negatief zijn terwijl je toch besmet bent. Daarom moeten reizigers ook als de test geen corona vindt, wel thuisblijven.”* Op een vraag van de pers of de teststraat op Schiphol verplicht wordt, antwoordt minister De Jonge dat dit niet het geval is. Op basis van de huidige wetgeving is het alleen mogelijk dit te verplichten wanneer er een reële verdenking van een besmetting is; een test kan dan worden opgelegd via de officier van justitie.²

Op diezelfde dag, 6 augustus, informeert minister De Jonge de Tweede Kamer per brief over een aantal actuele ontwikkelingen met betrekking tot de uitbraak van COVID-19. Niet alleen in Nederland, maar ook in het Caribisch deel van het Koninkrijk is sprake van een toename van de besmettingen met COVID-19. Het quarantaine-vrij reizen voor de benedenwindse eilanden is daarom voorlopig opgeschort. Onder de kop *‘Terugkerende reizigers uit risicogebieden’* vertelt de minister over de eerder genoemde teststraat op Schiphol, waar reizigers uit een risicogebied ongeacht of ze klachten hebben, kunnen worden getest. Het project van de teststraat op Schiphol wordt begeleid door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), zodat nader onderzoek gedaan kan worden naar de effectiviteit van asymptomatisch testen. Het doel is om op korte termijn mogelijk te maken dat alle reizigers die op de luchthavens in Nederland binnenkomen uit risicogebied, zich kunnen laten testen (ook de reizigers die binnenkomen op Eindhoven Airport en Rotterdam/The Hague Airport). De test op Schiphol is voor reizigers uit risicogebieden aanvullend, daarom blijft de verplichte thuisquarantaine van 14 dagen. Reizigers uit risicogebieden die niet aankomen op Schiphol (maar bijvoorbeeld met de auto op vakantie zijn geweest) worden ook geacht 14 dagen in quarantaine te gaan. Om ook deze mensen te bereiken zal worden ingezet op aanvullende communicatie bij treinen, bussen en langs de weg.

Verder vertelt de minister over de registratie van reizigers uit risicogebieden. Het OMT adviseerde eerder, naar aanleiding van het 73e OMT COVID-19, om reizigers uit risicogebieden op enigerlei wijze te registreren (zie ook onder 29 juli, tijdelijk Vliegverkeer en toerisme over de periode januari 2020 tot en met juli 2020).³ Het kabinet heeft onderzocht welke mogelijkheden er zijn om reizigers uit risicogebieden te registreren, met als doel om een goed overzicht en een adequate informatievoorziening te borgen. Daarvoor wordt ingezet op het opvragen van passagiersgegevens. Het doel van het opvragen van passagiersgegevens is het uitvoeren van steekproefsgewijze controles, onder andere bestaande uit het nabellen van mensen om te vragen of zij zich aan de thuisquarantaine houden en benadrukken dat zij zich bij klachten direct moeten laten testen. De inzet is om hiervoor het landelijk callcenter in te zetten en zodoende de GGD niet te belasten. De minister geeft aan dat passagiersgegevens opgevraagd gaan worden voor schepen, zoals cruises, en luchtvaartuigen die met reservering werken (voor zover vervoerders hierover de beschikking hebben). Dit is mogelijk op grond van artikel 53 lid 3 van de Wpg. Voor internationale treinen en bussen ontbreekt een wettelijke grondslag om passagiersgegevens op te vragen. Ten aanzien van deze vervoersmodaliteiten gaat de minister, samen met betrokken partijen, bekijken wat de eventuele mogelijkheden zouden zijn om te kunnen beschikken over deze passagiersgegevens.⁴

11

Op 11 augustus stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer, waarin hij onder meer aangeeft dat het volgens het kabinet ten aanzien van reizigers die uit een hoog risicogebied komen nodig is om de mogelijkheid te hebben een quarantaineplicht op te leggen, vanwege het enkele feit dat deze reizigers vanuit een onveilig gebied naar Nederland komen. Een juridische grondslag daarvoor ontbreekt op dit moment. Het voornemen is om dit te regelen via een aanpassing van artikel 35 Wpg (de quarantainemaatregel). Dit komt erop neer dat zodra een dergelijke inkomende reiziger Nederlands grondgebied betreedt, voor deze reiziger de quarantaineplicht geldt. Dat wil zeggen dat deze persoon direct naar huis dient te gaan om thuis in quarantaine te gaan. Personen die het betreft zullen - waar dat redelijkerwijs uitvoerbaar is - daartoe in ieder geval hun contactgegevens moeten afstaan, opdat deze worden doorgegeven aan de GGD. Zonder deze gegevens is een quarantainemaatregel immers niet te controleren, aldus de minister.

Verder geeft de minister aan dat de teststraat op Schiphol vanaf 14 augustus zal worden ingericht door de GGD Kennemerland in samenwerking met Schiphol en Defensie. Hier zullen reizigers uit landen met code oranje/rood gevraagd worden zich te laten testen. Er is een screeningsploeg aanwezig op Schiphol om steekproefsgewijs reizigers te controleren op de aanwezigheid van een gezondheidsverklaring, reizigers van informatie te voorzien en te wijzen op de quarantaineregels. Deze ‘screeningsploeg’ moet groeien in capaciteit; van het aanspreken van 40% van de reizigers wordt opgeschaald naar 100% van de reizigers uit oranje/rode gebieden. De medewerkers adviseren reizigers om zich op Schiphol te laten testen, er komt goede communicatie en bewegwijzering hiervoor. Indien de teststraat op Schiphol vol is, kunnen reizigers zich ter plekke registreren via het digitale portaal of telefonisch om zich in hun eigen regio te laten testen.⁵

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. **Augustus 2020**
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Augustus

12

Op 12 augustus brengt het OMT advies uit om de quarantaineduur tot 10 dagen te bekorten en een test voor nauwe contacten zonder klachten te onderzoeken. Dit advies geldt voor alle groepen van nauwe contacten, waaronder terugkerende reizigers uit risicogebied, mits er ook na 10 dagen quarantaine en/of na een negatieve testuitslag nadrukkelijk wordt gewezen om alert te blijven tot 14 dagen na laatste blootstelling. De groep terugkerende reizigers uit risicogebieden kan een groot aantal inhouden. Voor deze groep wordt, vanwege de druk op de testcapaciteit, geadviseerd om het testen op dag 6-7 na terugkeer uit een risicogebied in onderzoeksetting te evalueren en niet op dag 3-4, mede als op de dag van aankomst een test is afgenomen.⁶

13

Op 13 augustus stelt Nederland het inreisverbod voor Marokko opnieuw in. Dit besluit is genomen op basis van een risico-inschatting met zo objectief mogelijke criteria over de gezondheidssituatie in Marokko en de daar geldende maatregelen. De opheffing van de reisbeperking, ingegaan op 1 juli, blijft wel van kracht voor reizigers die bestendig verblijf hebben in de volgende landen: Australië, Canada, Georgië, Japan, Nieuw-Zeeland, Rwanda, Zuid-Korea, Thailand, Tunesië en Uruguay. Voor reizigers afkomstig uit China geldt dat het inreisverbod zal worden opgeheven zodra China zelf ook EU-burgers toelaat.⁷

17

Op 17 augustus uit minister De Jonge via Twitter zijn complimenten voor de GGD-Kennemerland en Defensie voor de opgezette testlocatie op Schiphol waar hij een bezoek aan heeft gebracht. Deze testen zijn nu nog voor geselecteerde vluchten, maar straks voor alle reizigers uit oranje of rode gebieden.⁸

18

Op 18 augustus vindt een persconferentie plaats waarin minister-president Rutte en minister De Jonge een toelichting geven op de stand van zaken rondom COVID-19 en nieuwe maatregelen aankondigen. Minister De Jonge geeft aan dat de quarantaineduur van 14 naar 10 dagen gaat. De minister vertelt daarnaast dat onderzocht moet worden of de verplichte quarantaine voor reizigers uit oranje gebied kan gaan gelden, omdat dit op basis van de huidige wet niet kan.⁹

28

Op 28 augustus wijzigt minister Van Nieuwenhuizen van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) het huidige vliegverbod op de BES-eilanden, geldend tot 1 september (zie ook onder 31 juli, tijdljn Vliegverkeer en toerisme over de periode januari 2020 tot en met juli 2020) door deze te verlengen tot 1 oktober. Bij deze verlenging blijft de uitzondering gelden voor een aantal landen van de EU (Nederland, Frankrijk, Duitsland en België).¹⁰

Ook op 28 augustus informeert minister De Jonge de Tweede Kamer per brief over testen en traceren. De minister meldt met betrekking tot de teststraat op Schiphol dat daar op dit moment circa 1200-1400 mensen getest kunnen worden. De start is kleinschalig en er wordt gefaseerd opgeschaald. De GGD bepaalt vooraf welke vluchten langs de teststraten moeten gaan. Dit doen zij onder andere op basis van landen waar zij van verwachten dat de risico's het grootst zijn. Er wordt dus risicogebaseerd getest en niet gerandomiseerd. Uit de 7200 testen die tot nu toe zijn afgenomen op Schiphol bleek 1,5% van de mensen positief te zijn. De minister geeft aan dat het te vroeg is om hier conclusies aan te verbinden, ook omdat er risicogebaseerd is geselecteerd. De minister geeft daarnaast aan dat er bewust nog geen besluit genomen is over verdere opschaling van de teststraat op Schiphol en de andere luchthavens. Enerzijds omdat het onderzoek nog gaande is of het testen van personen zonder klachten effect heeft en geen negatieve gevolgen heeft voor de bereidheid om in quarantaine te gaan. Dit onderzoek is van belang om te voorkomen dat mensen denken dat ze niet in quarantaine hoeven wanneer ze een negatieve test hebben gehad. Anderzijds is nog geen besluit genomen over de opschaling omdat de labcapaciteit onder hoge druk staat sinds vorige week. Dit komt door de steile toename in de vraag naar testen, onder meer doordat mensen zich zonder klachten laten testen. Dit is nadrukkelijk niet de bedoeling. Het is daarom vooralsnog niet haalbaar en niet wenselijk om de teststraat op Schiphol verder op te schalen.

Tenslotte geeft minister De Jonge aan dat er in het vliegtuig en op de luchthaven veel aanwijzingen worden gegeven om het Nederlandse beleid helder te maken. Er wordt via diverse communicatiekanalen geïnformeerd over thuisquarantaine, en reizigers uit oranje en rode reisgebieden worden hier expliciet op gewezen door de GGD. Daarnaast moeten alle inkomende en uitgaande passagiers een gezondheidsverklaring invullen voorafgaand aan de vlucht. Deze wordt steekproefsgewijs gecontroleerd door de luchtvaartmaatschappijen en GGD.¹¹

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

2. September 2020

01

Op 1 september informeert minister De Jonge de voorzitters van de veiligheidsregio's middels een brief over de aanpassingen die hij maakt in de aanwijzing ten behoeve van de bestrijding van de uitbraak van COVID-19 die hij op 30 juni (zie tijdljn Vliegverkeer en toerisme, over de periode januari 2020 tot en met juli 2020) op basis van artikel 7 van de Wpg heeft verstrekt. De minister geeft aan dat het dragen van het niet-medisch mondkapje als aanvullende mitigerende maatregel geldt, wanneer de anderhalve metermaatregel bij drukte niet valt te realiseren. In de aanwijzing van 30 juni staat de toepassing van deze aanvullende mitigerende maatregel genoemd tijdens, bij en op de locatie van het inchecken, de security- en grensprocessen en het boarden. Via de aanwijzing van 1 september kan deze mitigerende maatregel nu ook worden ingezet bij de (eventueel aanwezige) teststraat en de reclaimhallen (bagage-afhandeling). Daarnaast geeft de minister de voorzitters van de veiligheidsregio's de opdracht om aan de luchthavens kenbaar te maken dat reizigers moeten worden geïnformeerd over de aanpassing van de thuisquarantaineduur van 14 naar 10 dagen.¹²

11

Op 11 september bericht de Rijksoverheid dat er aanvullende uitzonderingen worden gemaakt op het inreisverbod. Sinds 18 maart geldt in Nederland een inreisbeperking om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Personen vanuit derde landen - landen die niet vallen binnen de Schengenzone, de EU of het VK - worden niet toegelaten naar alle EU- en Schengenlidstaten en het VK als het geen noodzakelijke reis betreft. Ook geldt een dringend advies tot thuisquarantaine voor reizigers die terugkeren uit landen of gebieden die een oranje of rood reisadvies hebben. Vanwege de grote maatschappelijke en economische impact heeft de ministerraad besloten tot enkele versoepelingen voor specifieke categorieën op het inreisverbod, zoals topsporters en mensen uit het bedrijfsleven, onder strikte voorwaarden. De versoepeling voor mensen uit het bedrijfsleven gaat in per 21 september en de versoepelingen met betrekking tot topsporters gaan in per 14 september. Het kabinet erkent daarnaast de noodzaak voor versoepeling van de inreisbeperking voor hooggekwalificeerde professionals uit de culturele en de creatieve sector, journalisten en onderzoekers. Daarom wordt er ook voor deze groepen een juridisch sluitend en werkbaar handelingskader opgesteld. Het kabinet streeft ernaar deze voorwaarden zo spoedig mogelijk vast te stellen, waarna ook voor de genoemde groepen die onder de voorwaarden vallen de inreisbeperking versoepeld kan worden.¹³

Ook op 11 september informeert minister De Jonge de Tweede Kamer in een brief over een tijdelijke aanpassing van het testbeleid. Onder de kop 'Testen van reizigers op Schiphol' geeft hij aan dat de teststraat is gestart op een relatief kleine schaal en het testen van reizigers risicogericht gebeurt. Het RIVM onderzoekt deze testsetting en de uitkomsten moeten uitwijzen welk effect het testen van reizigers zonder klachten heeft. Mede vanwege de toenemende knelpunten in de testcapaciteit bij de laboratoria en de mogelijkheden in de afnamecapaciteit is eerder besloten om voor het aantal te testen reizigers een plafond te bepalen van 1200-1400 testen per dag. De proef wordt komend weekend afgerond en de teststraat op Schiphol moet tijdelijk worden gepauzeerd vanwege de druk op de labcapaciteit. Op basis van de beschikbare data zal een evaluatie worden uitgevoerd. Aan de hand hiervan wordt bezien hoe verder te gaan met het testen van inkomende reizigers op luchthavens. Daarbij zullen de beschikbaarheid van testcapaciteit en van innovatieve testen worden meegewogen.¹⁴

14

Op 14 september wordt een aantal reisdoelen toegevoegd aan de reeds bestaande uitzonderingen op de thuisquarantainemaatregel. De reisdoelen betreffen onder meer deelname aan topsport, journalistiek en studeren over de grens. Ook geldt per 14 september een nieuwe vorm van uitzonderen op thuisquarantaine na een reis uit een risicogebied. Reizigers kunnen sinds deze datum niet meer geheel uitgezonderd worden van thuisquarantaine, maar alleen voor het specifieke reisdoel waarvoor zij reizen. Zo mogen topsporters uit risicogebieden in Nederland wel uit thuisquarantaine om deel te nemen aan een toernooi, maar daarbuiten dienen zij in thuisquarantaine te blijven. Dit geldt zowel voor inkomende buitenlandse reizigers uit een risicogebied, als voor terugkerende Nederlanders na een bezoek aan een risicogebied.¹⁵

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020

2. September 2020

3. Oktober 2020

4. November 2020

5. December 2020

6. Januari 2021

7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

3. Oktober 2020

01

Op 1 oktober wijzigt minister Van Nieuwenhuizen van IenW het huidige vliegverbod naar de BES-eilanden, dat op 1 oktober afloopt, door deze te verlengen tot 1 november. Bij deze verlenging blijft de uitzondering gelden voor een aantal landen van de EU (Nederland, Duitsland, en België). Op het westelijk halfrond wordt een uitzondering gemaakt voor de landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten.¹⁶

Ook op 1 oktober stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer waarin hij het verslag van de informele videoconferentie met EU-gezondheidsministers die hij op 4 september heeft gehad aanbiedt. Uit het verslag blijkt dat is gesproken over coördinatie van quarantainemaatregelen, alsmede over coördinatie van de mogelijkheid om de quarantaineperiode te verkorten door middel van testen in het geval van reisbewegingen uit hoog risicogebieden. Nederland heeft over het voetlicht gebracht dat het actief bijdraagt aan Europese besprekingen ten aanzien van het zoveel mogelijk open houden van EU-grenzen, mits de volksgezondheidssituatie het toestaat. Het vrije verkeer dient zo min mogelijk te worden gehinderd, zodat burgers en bedrijven zo min mogelijk worden belemmerd in hun vrijheden en daarmee de economie en interne markt zo min mogelijk worden geschaad. Nederland heeft hierbij gewezen op het belang van heldere communicatie, zowel naar burgers en bedrijven als tussen lidstaten onderling. Zeker daar waar er nationaal maatregelen worden getroffen die impact hebben op buurlanden. Invulling van maatregelen ten aanzien van test- en quarantainebeleid ten aanzien van reizigers uit hoog risicogebieden blijft uiteindelijk een nationale bevoegdheid, zodat de individuele landen de epidemiologische situatie, sociale acceptatie van maatregelen, reisanamnese en testcapaciteit kunnen meewegen.

Uit het verslag blijkt tevens dat een grote meerderheid van de lidstaten voorstander is van een gemeenschappelijke benadering van grensoverschrijdende reizigers afkomstig uit gebieden met een hoog risico op basis van wetenschappelijk advies van het Europees Centrum voor Ziektepreventie en -bestrijding (*European Centre for Disease Prevention and Control*, ECDC) en andere deskundigen. Lidstaten spraken de wens uit om te komen tot een evenredige oplossing voor de huidige lappendeken aan quarantaine- en testregimes binnen de EU.¹⁷

09

Op 9 oktober stuurt minister Blok van Buitenlandse Zaken (BZ), mede namens minister De Jonge, een brief naar de Tweede Kamer betreffende de reactie van het kabinet op het voorstel van de Europese Commissie voor een Raadsaanbeveling¹⁸ voor een meer gecoördineerde aanpak van de beperkingen van het vrij verkeer binnen de EU tegen de COVID-19-pandemie. Het doel van het voorstel is het beter coördineren van COVID-19-maatregelen om het vrij verkeer van personen zo min mogelijk te belemmeren en zo herstel van de economie te bevorderen. Met het nieuwe voorstel wordt onder andere beoogd: 1) te zorgen dat beperkingen op vrij verkeer van personen bij tegengaan COVID-19 niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is vanuit volksgezondheidsperspectief; 2) meer vergelijkbare en betrouwbare gegevens op regionaal niveau te verkrijgen; 3) betere coördinatie en communicatie tussen de lidstaten; 4) betere communicatie richting de burger; 5) proberen waar mogelijk gemeenschappelijkheid te vinden in maatregelen zoals met een Europees *Passenger Locator Form*.¹⁹

Het voorstel noemt ten eerste een aantal uitgangspunten waar lidstaten rekening mee moeten houden bij het coördineren van maatregelen in respons op de COVID-19 pandemie, zoals noodzakelijkheid, proportionaliteit en non-discriminatie. Vervolgens noemt het voorstel de volgende drie gemeenschappelijke criteria: 1) incidentie per 100.000 personen over een periode van 14 dagen op regionaal niveau; 2) het percentage positieve testen en 3) het testpercentage per 100.000 personen. Deze gegevens moeten wekelijks aan het ECDC worden doorgegeven. Op basis van die criteria worden de volgende drempelwaarden genoemd met bijbehorende kleurcodes voor de door het ECDC wekelijks te vervaardigen kaart: minder dan 25 bevestigde COVID-19 gevallen per 100.000 inwoners de afgelopen 14 dagen en minder dan 4% positieve testen (groen); minder dan 50 bevestigde COVID-19 gevallen per 100.000 inwoners maar meer dan 4% positieve testen of tussen de 25 en 150 bevestigde COVID-19 gevallen per 100.000 inwoners maar minder dan 4% positieve testen (oranje); meer dan 50 bevestigde COVID-19 gevallen per 100.000 inwoners en meer dan 4% positieve testen of meer dan 150 bevestigde COVID-19 gevallen per 100.000 inwoners (rood); er is niet voldoende informatie over bovenstaande criteria of de testincidentie komt onder de 300 testen per 100.000 personen (grijs).

In het voorstel wordt aanbevolen dat lidstaten het vrij verkeer van personen tussen als groen geclassificeerde gebieden niet beperken. Voor de overige gebieden beveelt het voorstel aan dat de maatregelen zouden kunnen bestaan uit het geven van een advies tot thuisquarantaine/zelfisolatie en/of een test voor COVID-19-besmetting na aankomst. Het kabinet steunt de gewijzigde Raadsaanbeveling vanuit het belang om het vrije verkeer - waar de volksgezondheidssituatie dit toestaat - zo min mogelijk te hinderen, zodat burgers en bedrijven zo min mogelijk worden belemmerd in hun vrijheden en daarmee de economie, interne markt en relationele contacten zo min mogelijk worden geschaad. De Raadsaanbeveling is op 13 oktober in de Raad Algemene Zaken²⁰ aangenomen.²¹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. **Oktober 2020**
4. November 2020
5. December 2020
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Oktober

13

Op 13 oktober brengt het OMT advies uit over de aanpak van COVID-19, naar aanleiding van het 80e OMT. Eén van de maatregelen, gericht op het terugbrengen van contactmomenten en mobiliteit, die het OMT adviseert is om mensen af te raden om naar het buitenland te reizen en naar hotspots in Nederland, indien het niet strikt noodzakelijk is om de reis te maken. Hotspots in Nederland kunnen worden gedefinieerd aan de hand van het aantal bevestigde COVID-19-meldingen per 100.000 inwoners ('zeer ernstig'), het percentage positieve testen en desgewenst nog andere parameters. Wat betreft vakanties in Nederland geeft het OMT aan dat eenzelfde beleid als in maart-april van 2020 gehanteerd zou kunnen worden, waarbij bijvoorbeeld verblijf in huisjes of hotels mogelijk blijft.²²

Ook op 13 oktober stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer betreffende de stand van zaken rond COVID-19. Aanvullende maatregelen zijn nodig om verdere verspreiding van het virus te beperken. Het kabinet houdt enkele geadviseerde aanvullende beperkende maatregelen achter de hand om eventueel in een latere fase zo nodig toe te kunnen passen, zoals het advies om alleen voor noodzakelijke reizen nog naar het buitenland te reizen. Hiervoor blijft het kabinet het systeem van de reisadviezen van BZ hanteren.²³ Voor het reizen in Nederland blijft het dringende advies om zo min mogelijk te reizen, ook in de herfstvakantie. Iedereen dient zoveel mogelijk op het vakantieadres te blijven, het aantal uitstapjes dient beperkt te worden en drukke momenten en plekken dienen vermeden te worden.

Over het onderzoek op Schiphol vertelt de minister dat hieruit naar voren komt dat van de 19.119 reizigers uit risicogebieden die zich op Schiphol hebben laten testen, 1,7% positief getest is. In dezelfde periode werd in de GGD-teststraten 3% positief getest. Hieruit concludeert het RIVM dat het testen van reizigers, waarvan onbekend was welke mensen wel of geen klachten hadden, minder efficiënt is in het opsporen van positieve mensen dan het testen van mensen met klachten in de GGD-teststraten. Vanwege de relatief korte doorlooptijd van het onderzoek en een beperkte dataset met variabelen kunnen er op basis van dit onderzoek geen eenduidige conclusies worden verbonden aan de meerwaarde van het testen van reizigers op Schiphol. Op dit moment kan er ook nog geen dekkend testbeleid gerealiseerd worden op de luchthavens vanwege de druk op de laboratoriumcapaciteit, en het feit dat andere groepen meer prioriteit hebben dan reizigers. Pas wanneer die druk afneemt, en wanneer meer duidelijkheid bestaat over de mogelijkheid om innovatieve testmethoden in te zetten, kan de minister een besluit nemen of er weer getest zal worden op luchthavens.

Met betrekking tot de thuisquarantaine van 10 dagen voor reizigers uit gebieden met een oranje of rood reisadvies vermeldt de minister dat een goede naleving hiervan essentieel is en reizigers hier op verschillende manieren over worden geïnformeerd (zoals door middel van een brief welke men in het vliegtuig krijgt, matrixborden langs de weg bij grensovergangen en websites als Wijsopreis). Verder geeft de minister aan dat het wenselijk is dat mensen telefonisch worden geïnformeerd over het belang van de thuisquarantainemaatregel en de bestaande ondersteuning en het kabinet daarom op dit moment de mogelijkheden voor het opzetten van een integraal digitaal registratiesysteem voor reizigers uit risicogebieden voor alle vervoersmodaliteiten verkent. Uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheid van de registratie bij de reiziger zelf komt te liggen. Uit een verkenning is gebleken dat aan het verplichten van reizigers uit hoog risicogebieden om in quarantaine te gaan op basis van de Wpg nog juridische haken en ogen zitten.

De minister informeert de Tweede Kamer tevens over de steekproefsgewijze toets op de gezondheidsverklaring, die plaatsvindt op de luchthavens. Sinds 1 juli wordt op de luchthavens steekproefsgewijs gecontroleerd of passagiers de gezondheidsverklaring hebben ingevuld en of zij op de hoogte zijn van de in Nederland geldende maatregelen. Alle vier de Nederlandse luchtvaartmaatschappijen (KLM, Transavia, TUI en Corendon) en EasyJet hebben inmiddels de gezondheidsverklaring verwerkt in hun online incheckproces en de vluchten van deze maatschappijen hoeven dus niet langer getoetst te worden op de aanwezigheid van een gezondheidsverklaring. De minister geeft in de brief een overzicht van het aantal vluchten en/of reizigers dat de afgelopen maanden is gecontroleerd op de verschillende luchthavens.

Tot slot vermeldt de minister met betrekking tot de publiekscommunicatie onder de kop 'Toerisme en reizen' dat communicatie een belangrijk instrument is om mensen te informeren over de reisadviezen en vakantie reizen naar gebieden met een oranje reisadvies te ontmoedigen. Voorbeelden van de communicatie-inzet zijn: een *visual* in aanloop naar de herfstvakantie die is gedeeld via de sociale media, boodschappen op nederlandwereldwijd.nl en rijksoverheid.nl, berichten via een navigatiesysteem, en verwijzingen naar de reisadviezen op de websites van relevante stakeholders.²⁴

Tevens op 13 oktober vindt een persconferentie plaats waarin minister-president Rutte en minister De Jonge een toelichting geven op en vragen beantwoorden over de aangescherpte maatregelen om de verspreiding van het COVID-19-virus terug te dringen. Over vakanties en in het bijzonder de naderende herfstvakantie roept de minister-president op niet naar een land te gaan met een oranje of rood reisadvies en benadrukt hij dat het bij een vakantie in eigen land de bedoeling is zoveel mogelijk op het vakantieadres te blijven en uitstapjes te vermijden.²⁵

14

Op 14 oktober bericht de Rijksoverheid dat het kabinet vakantie reizen naar risicogebieden ontmoedigt. Minister Blok (BZ) en minister Van Nieuwenhuizen en staatssecretaris Van Veldhoven (IenW) scherpen de campagne aan om niet-noodzakelijke reizen met bijvoorbeeld de auto, trein of het vliegtuig naar risicogebieden te ontmoedigen. Met verschillende sectoren, verzekeraars en de reisbranche maakt het kabinet aanvullende afspraken om het boeken van vakanties naar gebieden of landen met een oranje of rood reisadvies tegen te gaan. Voor iedereen in Nederland geldt: "Is je reis niet noodzakelijk? Blijf thuis!"²⁶

16

Op 16 oktober bericht de Rijksoverheid dat minister Grapperhaus (JenV) en de Belgische minister Verlinden van Binnenlandse Zaken oproepen om enkel noodzakelijke reizen te maken tussen België en Nederland. In beide landen laait het COVID-19-virus op en zijn de maatregelen aangescherpt.²⁷

20

Op 20 oktober staat in de Corona Actualiteiten Rapportage (CAR) van VWS dat in de Europese Raad is gesproken over de tweede golf in Europa. Er zijn ervaringen uitgewisseld en er is besproken waar de Europese samenwerking en coördinatie een extra impuls gegeven kan worden, waarbij het belang van de burgers en bedrijven voorop staat. Verder is de op 13 oktober aangenomen Raadsaanbeveling gecoördineerde aanpak COVID-19-respons verder bekrachtigd (de gecoördineerde aanpak van de beperkingen van het vrij verkeer binnen de EU in reactie op de COVID-19-pandemie, zie 9 oktober).²⁸

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
- 3. Oktober 2020**
4. November 2020
5. December 2020
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Oktober

26

Op 26 oktober bericht de Rijksoverheid over het opnieuw ingestelde inreisverbod voor Canada, Georgië en Tunesië en over het opheffen van het inreisverbod voor Singapore, beiden per 27 oktober. De opheffing van de reisbeperking, ingegaan op 1 juli (zie ook onder 30 juni, tijdlĳn Vliegverkeer en toerisme over de periode januari 2020 tot en met juli 2020), blijft wel van kracht voor reizigers die bestendig verblijf hebben in de volgende landen: Australië, Japan, Nieuw-Zeeland, Rwanda, Zuid-Korea, Thailand en Uruguay. Deze lijst van veilige landen wordt dus nu uitgebreid met Singapore.²⁹

27

Op 27 oktober brengt het OMT advies uit over het effect van de huidige maatregelen en over het eventueel nemen van aanvullende maatregelen. Ook schrijft het OMT in dit advies over het onderwerp reizen, naar aanleiding van de vragen die hierover door VWS zijn gesteld. Het OMT meldt onder meer dat buitenlandse reizen en vakanties een risico vormen voor de import en verspreiding van COVID-19-infecties in Nederland. In de zomervakantieperiode en de maanden daarna zijn vele honderden, vooral jongere personen, met COVID-19 teruggekomen van een vakantie in het buitenland. Na de vakantieperiode nam het aantal besmettingen geïntroduceerd uit het buitenland af. Quarantaine-adviezen na terugkomst van een reis naar een ‘code oranjeland’ werden nageleefd door slechts een kwart (27%) van de reizigers, volgens metingen van de Gedragsunit van het RIVM tezamen met de GGD'en.

De verwachting is dat de epidemiologische situatie in de wintervakantieperiode nog niet onder controle is, ook niet in de meeste landen in Europa en veel landen daarbuiten. Het OMT adviseert voor de komende wintervakantieperiode onder meer continuering van de beoordeling van landen voor reisadvisering waarbij drempelwaardes niet versoepeld worden en gebruik wordt gemaakt van de recent ontwikkelde EU-systematiek (dit betekent, anticiperend op weinig verbetering in de epidemiologische situatie in de komende maanden, en dat er een negatief reisadvies zal gelden voor vakanties in het buitenland tijdens de wintervakantieperiode); vakantieverblijf anders dan met eigen huishouden ontraden en/of de maximale groepsgrootte tot een minimum beperken; en een betere naleving van quarantaine door reizigers waarvoor dat dringend geadviseerd wordt, zo mogelijk door registratie van reizigers na thuiskomst en actieve monitoring om handhaving te optimaliseren. Het OMT hecht er daarnaast belang aan te benadrukken dat sneltesten voor het vaststellen van een infectie bij aankomst, of voorafgaand van vertrek naar een ander land van beperkte waarde zijn omdat het slechts een momentopname betreft. Er dient duidelijk te worden gecommuniceerd dat een sneltest geen alternatief is voor quarantaine en dat de duur van de quarantaineperiode hierdoor niet wordt beïnvloed.³⁰

28

Op 28 oktober presenteert de Europese Commissie aanvullende COVID-19-responsmaatregelen (het ‘Response-pakket’). Om veilig reizen binnen de EU tijdens de COVID-19-crisis makkelijker te maken roept de Commissie de lidstaten op om de aanbeveling van de Raad van 13 oktober 2020³¹ voor een gemeenschappelijke en gecoördineerde aanpak voor de beperkingen van het vrije verkeer volledig toe te passen.

Verder werken het EU-agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart (EASA) en het ECDC aan een testprotocol voor reizigers, wat door volksgezondheidsautoriteiten, luchtvaartmaatschappijen en luchthavens moet worden gebruikt om de veilige aankomst van passagiers te bevorderen. De Commissie zal in dit kader ook samen met de lidstaten en de agentschappen aan een gemeenschappelijke aanpak van quarantainepraktijken werken. Deze gemeenschappelijke aanpak wordt in november gepresenteerd. Daarnaast wordt ook in november een proefproject gestart waarmee de lidstaten zich kunnen voorbereiden op de lancering en het gebruik van een gemeenschappelijk digitaal EU-traceringsformulier voor passagiers (*EU digital Passenger Locator Form*). Daarnaast moet het *Re-open EU-platform*³² tijdige en accurate informatie bieden over gezondheidsmaatregelen en reisbeperkingen in alle lidstaten en enkele partnerlanden. De Commissie roept de lidstaten op om nauwkeurige en actuele informatie te verstrekken aan het platform. Tenslotte heeft de Commissie ook richtsnoeren³³ vastgesteld die de lidstaten moeten helpen om de in juni 2020 vastgestelde aanbeveling van de Raad betreffende de tijdelijke beperking van niet-essentiële reizen naar de EU³⁴ consequent uit te kunnen voeren. Deze richtsnoeren zijn een leidraad voor de uitvoering van de aanbeveling met betrekking tot personen die als essentieel worden beschouwd en derhalve van de reisbeperkingen zijn vrijgesteld.³⁵

30

Op 30 oktober informeert minister Van Nieuwenhuizen van IenW de Tweede Kamer over de vliegverboden naar de BES-eilanden, die op 1 november aflopen. Op aanwijzing van minister De Jonge is besloten om de geldende restricties voor luchtverkeer met passagiers te verlengen tot 1 december 2020. De uitzondering op het vliegverbod voor België komt te vervallen. Saint Kitts en Nevis, alsmede Antigua en Barbuda, worden toegevoegd aan de lijst met uitzonderingen voor landen waarvoor het verbod op luchtverkeer geldt.³⁶

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

4. November 2020

03

Op 3 november vindt een persconferentie plaats waarin minister-president Rutte en minister De Jonge een toelichting geven op de stand van zaken rondom COVID-19 en aangescherpte maatregelen aankondigen. Met betrekking tot buitenlandse reizen vertelt de minister-president: *“In het verlengde van het advies ‘blijf zoveel mogelijk thuis’ passen we vandaag ook het buitenlandse reisadvies aan. De wereldkaart is nu al bijna compleet oranje of rood. Reizen is dus sowieso een risico deze winter. En we willen niet dat mensen die nu in het buitenland op vakantie gaan het virus mee terug naar huis nemen. Het dringende advies wordt daarom: reis tot half januari niet naar het buitenland, tenzij het echt noodzakelijk is. Het Caribisch deel van het Koninkrijk behandelen we niet als buitenland. Daar geldt alleen een negatief reisadvies als een eiland op oranje staat.”*³⁷

04

Op 4 november informeert minister De Jonge de Tweede Kamer middels een brief over de situatie rondom COVID-19 en de maatregelen die worden genomen. Wat betreft het onderwerp reisadviezen meldt de minister dat hij in de stand van zakenbrief van 27 oktober aangegeven had dat het kabinet de adviezen van het OMT en het BAO ten aanzien van reizen mee zou nemen in toekomstige besluitvorming en dat de Tweede Kamer hier op korte termijn nader over geïnformeerd zou worden. In lijn met de aanscherpingen in het maatregelenpakket, waarbij de boodschap is “blijf zoveel mogelijk thuis en vermijd niet-noodzakelijke reizen” en ervan uitgaande dat de situatie buiten Nederland deze winter qua risico op coronabesmettingen niet wezenlijk zal veranderen, wordt door het kabinet afgeraden om te reizen naar het buitenland. De boodschap van het kabinet is daarmee: “reizen is een risico, ook deze winter. Reis niet naar het buitenland tot medio januari, tenzij strikt noodzakelijk.” Ook het boeken van reizen wordt afgeraden. Kleurcodes veranderen namelijk snel door de veranderende gezondheidssituatie in het buitenland, wat risico’s oplevert rondom annulering. Verder blijft de 10 dagen thuisquarantaine bij het terugkomen uit een hoog risicogebied gelden. Reizen naar eilanden in het Caribisch deel van het Koninkrijk, die qua reisadvies code geel hebben, blijft mogelijk. De minister vertelt tenslotte dat eind van het jaar opnieuw zal worden gekeken naar de boodschap en het advies. Als de situatie in Nederland het toelaat wordt het wellicht mogelijk dat mensen weer voorzichtig kunnen gaan denken aan niet-noodzakelijke reizen, zoals vakanties in het buitenland.³⁸

09

Op 9 november wordt advies uitgebracht naar aanleiding van het 85e OMT. Het OMT constateert dat de compliance met quarantaine in Nederland niet optimaal is. Onderzoek van de Gedragsunit van het RIVM en de GGD heeft aangetoond dat, globaal genomen, ongeveer de helft van de respondenten die meededen aan het onderzoek zich niet (geheel) aan de quarantaineadviezen houdt. Voor reizigers uit hoog risicogebieden ligt dat aandeel nog hoger, namelijk op driekwart. Het verkorten van de quarantaine kan bijdragen aan de compliance. Het OMT adviseert daarnaast de mogelijkheid voor het eisen van een negatieve testuitslag bij binnenkomst in Nederland voor alle reizigers (zowel van terugkerende Nederlanders als buitenlandse bezoekers aan Nederland) uit oranje of rode gebieden, te verkennen.³⁹

11

Op 11 november stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer betreffende de nieuwe vorm van uitzonderen op thuisquarantaine na een reis uit een risicogebied (reizigers kunnen sinds 14 september niet meer geheel uitgezonderd worden van thuisquarantaine, maar alleen voor het specifieke reisdoel waarvoor zij reizen; zie ook onder 14 september). Deze nieuwe vorm van uitzonderen is op dit moment ook van toepassing voor grenswerkers en grensstudenten. Grenswerkers en grensstudenten mogen de thuisquarantaine op dit moment alleen verlaten voor hun specifieke reisdoel, namelijk werken of studeren over de grens. Buiten werk en studie om, dienen zij zich aan de thuisquarantainemaatregel te houden. Deze maatregel pakt onredelijk en disproportioneel uit voor deze groepen, omdat de quarantaineperiode bij elke dag werken of studeren over de grens weer opnieuw begint. Deze problematiek wordt pregnanter door de aangepaste reisadviezen voor (regio’s van) onze buurlanden. Om deze reden is besloten om grenswerkers en grensstudenten volledig uit te zonderen van de thuisquarantainemaatregel.

Verder is met de introductie van de nieuwe vorm van uitzonderen op de quarantainemaatregel voor reizigers uit risicogebieden, één van de reisdoelen geformuleerd als: ‘noodzakelijke reizen waarmee een aanzienlijke bijdrage wordt geleverd aan het belang van de Nederlandse economie en samenleving’. Deze uitzondering is specifiek bedoeld voor zakenreizen. Met de huidige formulering is echter niet duidelijk welke reizen hier wel en niet onder vallen. Om deze reden is gekozen dit specifieke reisdoel aan te scherpen. Reizigers dienen aan een set voorwaarden te voldoen om uitgezonderd te kunnen worden op de quarantainemaatregel voor dit reisdoel. Dit zijn dezelfde voorwaarden die gelden voor reizigers van buiten de EU om uitgezonderd te worden op het EU-inreisverbod in het belang van de Nederlandse economie en samenleving. Om uitgezonderd te worden op de thuisquarantaine dient de zakenreis onder andere gemoeid te gaan met een significante (potentiële) directe buitenlandse investering waarmee binnen drie jaar minimaal vijf banen worden gecreëerd in Nederland of minimaal € 500.000 in Nederland wordt geïnvesteerd.

De huidige uitzonderingen die in Nederland op de thuisquarantainemaatregel bestaan, zijn in lijn met de in oktober aangenomen Europese Raadsaanbeveling omtrent de coördinatie van beperkingen van het vrije verkeer ten tijde van de COVID-19-pandemie, maar wijken af op het punt van seizoensarbeiders. De Raadsaanbeveling stelt dat seizoenarbeiders dienen te worden vrijgesteld van reisbeperkende maatregelen. Nederland wijkt op dit punt af van de Raadsaanbeveling aangezien seizoenarbeiders in Nederland niet zijn uitgezonderd van thuisquarantaine, wanneer zij uit een risicogebied komen. Dit geldt daarmee ook voor arbeidsmigranten, omdat binnen een aantal sectoren een verhoogd risico onder deze groep werknemers waargenomen is. Ook het OMT constateert in het advies van 3 november, naar aanleiding van het 83e en 84e OMT⁴⁰, dat deze groep een risicogroep voor COVID-19 uitbraken blijft. Om deze reden is besloten arbeidsmigranten niet uit te zonderen op de thuisquarantainemaatregel wanneer zij uit een risicogebied komen.⁴¹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
- 4. November 2020**
5. December 2020
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

November

17

Op 17 november informeert minister De Jonge de Tweede Kamer middels een brief over de stand van zaken van de ontwikkelingen omtrent COVID-19. De minister schrijft onder de kop 'Doorontwikkeling teststrategie' dat onderzocht wordt of het mogelijk is om inkomende reizigers per 15 januari 2021 op dag 5 na aankomst in Nederland te laten testen, zodat hun quarantaine kan worden beëindigd. De minister zal de Landelijke Coördinatiestructuur Testcapaciteit (LCT) om advies vragen of de testcapaciteit toereikend is voor deze doelgroep, en vraagt de GGD GHOR om te adviseren over de uitvoeringsaspecten, omdat het om een flink aantal vervoersstromen gaat (lucht, openbaar vervoer, auto, zee). Onder de kop 'Reizigers' gaat de minister in op zijn bredere inzet op reizen. De minister geeft aan stappen te willen zetten om noodzakelijke reizen vanuit COVID-19-risicogebieden veiliger te maken, door het vragen van een negatieve testverklaring en het eerder genoemde testen van reizigers 5 dagen na aankomst in Nederland. Reizigers die in Nederland aankomen uit een risicogebied wil de minister verplichten een negatief testresultaat te kunnen tonen dat maximaal 48 uur voor aankomst is afgegeven. De minister geeft aan dat er op het moment van schrijven van de stand van zaken-brief beperkte juridische mogelijkheden zijn om een negatieve testverklaring te verplichten. Dit vraagt om een wijziging van de Wpg, die naar verwachting niet eerder dan in het voorjaar van 2021 zal kunnen worden ingevoerd. Voor bepaalde derdelanders (inwoners van buiten de EU/Schengen en het VK die zijn uitgezonderd van het EU-inreisverbod) kan de negatieve testverklaring zonder wetswijziging verlangd worden op grond van de Schengengrenscodes en het EU-inreisverbod. Voor deze reizigers heeft de minister het streven deze verplichting medio december in te voeren. Daarnaast onderzoekt de minister samen met IenW, JenV en de luchtvaartmaatschappijen of zij vrijwillig de negatieve testverklaring op (een deel van hun) vluchten ook in willen voeren voor inwoners van de EU.

De minister besluit het onderwerp met de conclusie dat door het vragen van een negatieve testverklaring en het testen na 5 dagen quarantaine de risico's dat besmette mensen uit COVID-19-risicogebieden naar Nederland reizen en dat besmette mensen in Nederland het virus verder verspreiden beperkt worden. Ook vertelt hij: *"Met het oog op de hiervoor beschreven maatregelen acht ik het niet zinvol om ook nog te testen op luchthavens. Het risico bestaat dat besmette reizigers die op de luchthaven negatief testen, zich slechter aan de quarantaineregels houden. Met een test voorafgaand aan de reis en een test na 5 dagen quarantaine, verwacht ik dat de risico's op het verspreiden van het virus door reizigers uit COVID-19-risicogebieden sterk wordt gemitigeerd."*⁴²

30

Op 30 november informeert minister De Jonge de voorzitters van de veiligheidsregio's dat per 1 december de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm) in werking treedt. De minister geeft hen een nieuwe aanwijzing om de bevoegdheden als bedoeld in de artikelen 35, 53, 54 en 55 Wpg in te zetten om de verdere verspreiding van COVID-19 in Nederland tegen te gaan. De minister trekt de aanwijzing die hij op 30 juni (zie tijdljn Vliegverkeer en toerisme, over de periode januari 2020 tot en met juli 2020) heeft verstrekt per 1 december in. In de aanwijzing van 30 november zijn geen nieuwe elementen verwerkt. De plicht voor het dragen van een mondkapje op luchthavens en aan boord van vliegtuigen is opgenomen in de ministeriele regeling van de Twm. Dit onderdeel is daarom niet meer opgenomen in deze aanwijzing. In de aanwijzing van 30 november vraagt de minister de voorzitters van de veiligheidsregio's de luchthavens opdracht te geven om een systeem of proces in te richten waarmee de luchthaven erop toeziet dat alle uitgaande passagiers op de betreffende Nederlandse luchthaven in het bezit zijn van een gezondheidsverklaring. Ook vraagt de minister hen om bij de luchthavens kenbaar te maken dat reizigers moeten worden geïnformeerd over het dringende advies dat ze tien dagen thuisquarantaine in acht moeten nemen als ze afkomstig zijn uit een gebied dat niet op de veilige lijst van de Europese Unie staat. Daarnaast verzoekt de minister om hem te informeren als door de voorzitters het signaal wordt ontvangen dat luchtvaartmaatschappijen niet binnen zeer korte tijd uitvoering geven aan een verzoek op grond van artikel 53 derde lid onder b Wpg om passagierslijsten met persoonsgegevens van inkomende vluchten op te leveren.⁴³

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

5. December 2020

01

Op 1 december wijzigt minister Van Nieuwenhuizen van IenW het huidige vliegverbod naar de BES-eilanden, welke op 1 december afloopt, door deze te verlengen tot 15 december. Er is gekozen voor een kortere periode van verlenging, omdat VWS, JenV, BZK en IenW in overleg met de eilanden werken aan het instellen van een nieuw instrument dat de vliegverboden vanaf 15 december zal opvolgen. Dit alternatieve instrument zal de mogelijkheid tot reizen naar de BES-eilanden vergroten en tevens voorkomen dat dit tot grootschalige import van besmettingen met COVID-19 leidt. Indien er per 15 december nog geen alternatief instrument is, zullen de vliegverboden tot en met 31 december worden verlengd en daarna worden opgevolgd door het alternatieve instrument waaraan gewerkt wordt. Er is geen wijziging in de lijst met landen waarvoor het verbod geldt (voor de EU blijft de uitzondering voor Nederland en Duitsland gelden; op het westelijk halfrond wordt een uitzondering gemaakt voor de landen Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Saint Kitts en Antigua).⁴⁴

04

Op 4 december wordt de Tweede Kamer door minister De Jonge en minister Van Nieuwenhuizen van IenW geïnformeerd over een proef met een zogenaamde *travel corridor*⁴⁵ tussen Atlanta en Schiphol, welke zal starten op 15 december. Het doel van deze corridor is om de risico's die gepaard gaan met reizen naar hoog risicogebieden te beperken, ervaring op te doen met nieuw testbeleid en om te kijken of de quarantaine beter wordt nageleefd. De corridor vormt geen versoepeling van de reisrestricties. Het reisadvies en het inreisverbod blijven onverminderd gelden. De quarantaineperiode voor de reizigers op de corridorvluchten is minimaal vijf dagen (120 uur). Zowel voor vertrek als na aankomst doen de reizigers een commerciële PCR-test en moeten zij een negatief testresultaat overleggen. De quarantaine gaat in bij de eerste PCR-test die wordt afgenomen voor vertrek uit Atlanta. De quarantaine eindigt wanneer de reizigers de negatieve testuitslag ontvangen van de tweede PCR-test, die wordt afgenomen in Nederland.

Op basis van de ervaringen in de eerste drie weken tussen 15 december en 5 januari zal een onderzoeksbureau een onafhankelijke evaluatie uitvoeren, waarbij in ieder geval aandacht wordt besteed aan de veiligheid en gezondheid, de uitvoerbaarheid en de ervaringen van de reiziger. Als uit de evaluatie blijkt dat de proef succesvol is, zal het kabinet bezien of en hoe deze proef kan worden uitgebreid. Daarbij wordt ook bezien of, mede met het oog op de epidemiologische situatie, aanleiding bestaat om reisrestricties voor reizen volgens een *travel corridor* te versoepelen. Er zijn op dit moment nog geen Europese standaarden voor *travel corridors* en Nederland zal de uitkomsten van deze proef daarom ook Europees agenderen.⁴⁶

Op 8 december informeert minister De Jonge de Tweede Kamer over de stand van zaken omtrent COVID-19. Onder de kop 'Testen en traceren' meldt de minister met betrekking tot reizigers dat hij de LCT om advies heeft gevraagd of het mogelijk is om inkomende reizigers uit hoog risicogebieden per 15 januari 2021 op dag 5 na aankomst in Nederland te laten testen, zodat hun quarantaine bij een negatieve test kan worden beëindigd. Het LCT heeft positief geadviseerd en geeft aan dat de testcapaciteit toereikend zal zijn om dit beleid medio januari aan te passen. Tevens heeft GGD GHOR Nederland aangegeven dat ook dit wat betreft de uitvoering haalbaar is. Hier moet wel een belangrijke kanttekening bij worden gemaakt. Wanneer de doorlooptijden te hoog oplopen voor die groepen in de samenleving die volgens het OMT belangrijker zijn om te testen vanwege het tegengaan van COVID-19 (mensen met klachten, zorgmedewerkers etc.), dan moeten de nieuwe groepen die toegevoegd zijn aan het testbeleid tijdelijk worden afgeschaald. Een bijkomende overweging zal zijn dat de GGD'en momenteel ook zijn gevraagd hun capaciteit in te zetten voor de uitvoering van vaccinaties, en deze belangrijke maatschappelijke opgaven niet ten koste van elkaar mogen gaan.

Onder de kop 'Reizigers' vertelt de minister dat buitenlandse reizen en vakanties een risico vormen voor import en verspreiding van COVID-19 in Nederland en het kabinet daarom op 3 november de boodschap heeft afgegeven niet naar het buitenland te reizen tot medio januari, tenzij strikt noodzakelijk. Het kabinet constateert dat op dit moment de epidemiologische situatie in Nederland en in de rest van de wereld nog steeds zeer ernstig is. Het is daarom niet mogelijk om nu al te besluiten over reizen en vakanties naar het buitenland na 15 januari. Voor nu blijft het advies daarom gelden: maak en boek tot 15 januari geen reizen naar het buitenland, tenzij strikt noodzakelijk. Op basis van de besmettingscijfers in Nederland en het buitenland kijkt het kabinet begin januari opnieuw naar wat er mogelijk is voor de periode na 15 januari.

Verder vertelt de minister dat per 15 december een negatieve testverklaring verplicht wordt voor reizigers uit een land dat niet op de lijst van veilige landen van de EU staat en dat niet uitgezonderd is op het EU-inreisverbod voor Nederland. Deze maatregel gaat gelden voor reizigers die per vliegtuig of schip van buiten de EU/Schengen naar Nederland reizen. De maatregel geldt niet voor Nederlanders of andere EU-burgers die uit deze gebieden terugkeren. De reizigers moeten voor vertrek een negatieve testuitslag tonen. De test mag maximaal 72 uur oud zijn bij aankomst in Nederland. In de vorige Kamerbrief (zie 17 november) werd gesproken over een testuitslag van 48 uur oud, conform OMT-advies. In het kader van de Europese harmonisatie en uitvoeringsmogelijkheden is gekozen voor een test die maximaal 72 uur geleden is afgenomen voor aankomst, in plaats van een testuitslag van 48 uur oud. Zoals in de vorige Kamerbrief ook benoemd is, wil het kabinet de negatieve testuitslag ook verplichten voor inkomende EU-burgers (waaronder Nederlanders) uit hoog risicogebieden. De mogelijkheden hiertoe worden op dit moment verkend, de minister verwacht in het voorjaar van 2021 met een wetswijziging te komen.

Tenslotte meldt de minister dat uit de resultaten van de zevende ronde van het gedragsonderzoek 'Naleven gedragsregels' van het RIVM blijkt dat 27% van de reizigers 10 dagen in quarantaine blijft bij terugkomst in Nederland. Bij de eerste en tweede golf heeft reisgedrag bijgedragen aan de snelle verspreiding van het COVID-19-virus in Nederland. Om volgende golven te voorkomen, moet de groep reizigers zich meer aan de thuisquarantaine houden. Er wordt daarom een digitaal formulier ontwikkeld, gericht op mensen die (noodzakelijke) reizen maken naar een risicogebied (rood of oranje). Doel is het verbeteren van de naleving van de thuisquarantaine. De eerste versie wordt naar verwachting in januari uitgerold.⁴⁷

08

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. **December 2020**
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. **December 2020**
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

December

11

Op 11 december verschijnen beelden van grote drukte op Schiphol in de media. Kamerlid Paternotte (D66) laat via Twitter weten Kamervragen te willen stellen over het incident.⁴⁸ Schiphol stelt dat de drukte veroorzaakt werd doordat er meerdere vliegtuigen tegelijk aankwamen met veel transferpassagiers. Dat zou momenteel een ongebruikelijke situatie zijn. Schiphol zegt met de gemeente Haarlemmermeer te hebben afgesproken dat er afgeweken kan worden van de anderhalve meter afstand wanneer er teveel mensen zijn. Diezelfde situatie geldt voor het openbaar vervoer, volgens een woordvoerder.⁴⁹

14

Op 14 december wijzigt minister Van Nieuwenhuizen van IenW het huidige vliegverbod naar de BES-eilanden, dat afloopt op 15 december, door deze te verlengen tot 15 januari 2021. Er wordt opnieuw tot verlenging van het vliegverbod overgegaan omdat het alternatieve instrument waarover op 1 december werd gesproken nog niet gereed is. De verwachting is dat dit op 15 januari 2021 wel het geval zal zijn. Er is geen wijziging in de lijst met landen waarvoor het verbod geldt.⁵⁰

Ook op 14 december brengt het OMT advies uit over de aanpak van COVID-19, naar aanleiding van het 91e OMT. Het OMT geeft in het advies aan te hebben vernomen dat er zogenaamde veilige corridors worden opgezet (zie 4 december) om vliegvluchten tussen bepaalde bestemmingen mogelijk te maken. Het OMT wil met betrekking tot deze corridors benadrukken dat in het geval er een negatieve test vereist is voor reizigers uit hoog risicogebieden, een negatieve testuitslag niet ouder dient te zijn dan 48 uur, waarbij de test niet eerder dan 72 uur voor het reizen is afgenomen.⁵¹

Minister De Jonge reageert op het OMT-advies in zijn brief aan de Tweede Kamer, tevens van 14 december, waar hij ingaat op de maatregelen die in verband met COVID-19 zullen worden ingesteld. De minister geeft aan dat reizigers die deelnemen aan de *safe travel corridor* die op 15 december start tussen Atlanta en Schiphol, na afname van de test in quarantaine gaan. Voor deze groep geldt de eis dat de test maximaal 72 uur oud is niet, omdat het risico op besmetting na afname van de test minimaal is. Ook worden deze reizigers nog getest op de luchthaven en na aankomst in Nederland. Verder geeft de minister onder de kop *'maatregelen'* aan dat men zoveel mogelijk thuis moet blijven, niet in het binnenland en naar het buitenland moet reizen en geen reis moet boeken voor de periode tot en met medio maart 2021. Ook voor reizen vanuit het buitenland geldt hetzelfde dringende advies: reis niet naar Nederland.⁵²

Tevens op 14 december spreekt minister-president Rutte het land toe over de situatie rondom COVID-19 en de lockdown die vanaf 15 december ingaat. Dit doet hij door middel van een televisietoespraak vanuit het Torentje. Wat reizen betreft vertelt hij onder meer: *"Voor niet-noodzakelijke reizen naar het buitenland geldt ook het dringende advies: doe dat niet en boek geen reis voor de periode tot half maart. Dat was eerder half januari. De risico's en onzekerheden zijn gewoon te groot. En we zullen natuurlijk ook onze buurlanden vragen het reizen naar Nederland te ontmoedigen. Vanaf morgen moeten sowieso alle burgers uit niet EU-landen een negatieve test kunnen overleggen als zij van buiten Europa naar ons land komen."*⁵³

15

Op 15 december gaat de regel van kracht dat het hebben van een negatieve testverklaring verplicht is voor reizigers uit landen buiten de EU/Schengen die geen EU- of Schengennationaliteit hebben.⁵⁴

Ook op 15 december vind een debat in de Tweede Kamer plaats over de ontwikkelingen rondom COVID-19. Minister-president Rutte gaat tijdens dit debat in op de beelden van een druk Schiphol (zie 11 december). De minister-president stelt dat de afstand van anderhalve meter voor iedereen geldt, ook op de luchthavens, en dat Schiphol daarvoor maatregelen heeft getroffen. Verder vertelt de minister-president: *"Wat er gebeurd is bij de foto's die we zagen - zo heb ik het begrepen - is dat er een piekmoment was waarbij men zich niet aan die anderhalve meter heeft gehouden. Dan is ook het gebruik van een niet-medisch mondkapje verplicht. Er is nu een protocol opgesteld door Schiphol. Er is ook een advies gegeven over dat protocol door het RIVM. En wij zijn verder in gesprek met Schiphol om dit soort situaties, foto's en beelden, die mij ook verschrikkelijk ergeren, tot een minimum te beperken zo niet tot nul terug te brengen."*⁵⁵

Tevens op 15 december wordt door de Tweede Kamer een motie van de Kamerleden Jetten (D66) en Dijkhoff (VVD) aangenomen. De Kamerleden constateren dat steeds meer Europese landen een negatieve coronatest voorwaardelijk maken aan het inreizen uit landen waarvoor een negatief reisadvies geldt, ongeacht herkomst of nationaliteit van de reiziger, en overwegen dat het onwenselijk is dat reizigers uit risicogebieden Nederland binnenkomen zonder te weten of ze het virus dragen. De Kamerleden verzoeken de regering het overleggen van een negatieve coronatest zo spoedig mogelijk ook voorwaardelijk te gaan maken aan het binnenreizen van Nederland door inwoners van de Europese Economische Ruimte (EER), inclusief Nederlanders, indien zij reizen vanuit een land waarvoor een negatief reisadvies geldt.⁵⁶

16

Op 16 december informeert minister Van Nieuwenhuizen (IenW) de Tweede Kamer over de aanvullende maatregelen die in reactie op de onwenselijke situaties op Schiphol zijn afgesproken met de luchtvaartsector. Naar aanleiding van de drukte op Schiphol zijn onder meer de vluchtschema's aangepast voor een betere spreiding van passagiers, is door Schiphol extra capaciteit vrijgemaakt voor de controle en handhaving op de anderhalve meter afstand en de mondkapjesplicht en wordt door Schiphol een actieve deurcontrole ingevoerd om te voorkomen dat mensen die niet reizen de luchthaven betreden. Om niet-noodzakelijke reizen te ontmoedigen zijn tevens afspraken gemaakt, die inhouden dat de Nederlandse luchtvaartmaatschappijen tot 15 maart 2021 geen pakketreizen aanbieden naar oranje gebieden, voor alle vliegreizigers een negatieve testverklaring verplicht wordt voor vertrek uit een risicogebied en vliegreizigers door de Nederlandse luchtvaartsector op hun websites en vroeg in het boekingsproces actief worden geattendeerd op het negatieve reisadvies.⁵⁷

Ook op 16 december stellen de Kamerleden Paternotte (D66), Kröger (GroenLinks), Bruins (ChristenUnie) en anderen vragen aan de regering over een overvol Schiphol. Op 17 december geeft minister van Nieuwenhuizen (IenW) mede namens minister De Jonge antwoord. Aangegeven wordt dat er na het zien van de beelden door minister Nieuwenhuizen meteen contact is opgenomen met Schiphol en KLM met de boodschap dat deze problemen niet meer mogen voorkomen. De maatregel om anderhalve meter afstand te houden en de verplichting om in de publieke binnenruimtes een niet-medisch mondkapje te dragen gelden voor iedereen en ook op Schiphol. Schiphol is om opheldering gevraagd en is gezegd actie te moeten ondernemen om te zorgen dat de maatregelen worden nageleefd. Over de genomen stappen heeft minister Nieuwenhuizen de Tweede Kamer op 16 december geïnformeerd.⁵⁸

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. **December 2020**
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

December

18

Op 18 december wordt de Tweede Kamer geïnformeerd door de ministers De Jonge, Van Nieuwenhuizen (IenW) en Grapperhaus (JenV). Per 15 december geldt de negatieve testuitslag en -verklaring voor reizigers uit hoog risicogebieden van buiten de EU die per vliegtuig of schip naar Nederland komen en die uitgezonderd zijn van het EU-inreisverbod. Het kabinet wil dit uitbreiden en de negatieve testuitslag ook verplichten voor alle andere reizigers die vanuit hoog risicogebieden per vliegtuig naar Nederland vliegen. Daarmee wordt tevens uitvoering gegeven aan de motie van Kamerleden Jetten en Dijkhoff van 15 december.

Het kabinet concludeert dat de verplichting van een negatieve testuitslag voor reizigers bij alle modaliteiten een wijziging van de Wpg vraagt. Het is binnen de kaders van de Wpg wel mogelijk om de verplichting in te stellen voor reizigers per vliegtuig. Op grond van de artikelen 53 en 54 Wpg kan de minister (van VWS) een aanwijzing geven aan de voorzitters van de veiligheidsregio's voor alle reizigers per vliegtuig ongeacht plaats van vertrek. Via deze aanwijzing kunnen luchtvaartmaatschappijen vervolgens verplicht worden om voorafgaand aan boarding passagiers te controleren op het bezit en geldigheid van een negatieve testuitslag. Indien passagiers deze negatieve testuitslag niet kunnen tonen of wanneer deze niet voldoet, mogen zij niet boarden.

Met de nieuwe aanwijzing wordt het voor alle vliegreizigers uit hoog risicogebieden verplicht om een negatieve testuitslag te tonen voor vertrek. Het is communicatief en praktisch wenselijk dat de maatregel voor reizigers van binnen en buiten Schengen gelijk wordt getrokken. Gezien de noodzakelijke voorbereidingstijd voor de reiziger (afnemen van een test), de veiligheidsregio en de luchtvaartmaatschappijen, is de verwachting dat deze maatregel in januari 2021 kan worden ingevoerd. Huidige wetgeving biedt op dit moment geen juridische basis om een test af te dwingen bij reizigers die via andere manieren dan een vliegtuig Nederland inreizen of om reizigers aan de grens te weigeren die geen negatieve testverklaring hebben. Het kabinet bereidt daarom een wetsvoorstel voor en is voornemens dit in het eerste kwartaal van 2021 ter advies in te dienen bij de Raad van State.⁵⁹

19

Op 19 december stuurt de heer Van Dissel namens het RIVM een brief aan de Directeur-Generaal Volksgezondheid (DGV), waarin geadviseerd wordt introductie van de virusstam die rondgaat in het VK in Nederland te voorkomen dan wel maximaal te beperken, door de reizigersstroom vanuit het VK zoveel mogelijk te beperken of te controleren.⁶⁰

20

Op 20 december informeert minister Van Nieuwenhuizen van IenW de Tweede Kamer over het verzoek van minister De Jonge om een vliegverbod in te stellen voor luchtverkeer met passagiers vanuit het VK, naar aanleiding van het advies van het RIVM. Dit verbod treedt in werking op 20 december en geldt tot 1 januari 2021.⁶¹

Ook op 20 december informeren minister De Jonge, minister Van Nieuwenhuizen (IenW) en minister Grapperhaus (JenV) de Tweede Kamer over het besluit om in ieder geval tot en met 1 januari 2021 alle rederijen te verbieden om met schepen met passagiers vanuit het VK aan te meren in de Nederlandse havens, om zo het risico te beperken dat de Britse variant van het COVID-19-virus zich ook in Nederland verspreidt. De komende dagen zal het kabinet nader onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de reisbewegingen via treinverkeer te beperken, in goed overleg met de vervoerders. Ongeacht de transportmodaliteit dienen reizigers die via het VK Nederland binnenkomen minstens 10 dagen in thuisquarantaine te gaan. Dit dringende advies geldt voor alle hoog risicolanden, waaronder het VK. Aangegeven wordt dat het kabinet kennis heeft genomen van de maatregelen die andere lidstaten hebben genomen om reisbewegingen van en naar het VK te beperken en dat het kabinet de komende dagen in nauwe samenwerking met andere EU-lidstaten zal blijven monitoren of er aanvullende maatregelen nodig zijn.⁶²

21

Op 21 december brengt het OMT advies uit naar aanleiding van de 92e en 93e OMT bijeenkomsten. In het kader van eventuele nadere inreisbeperkingen geeft het OMT aan de reisadviezen die het RIVM betreffende personen komende uit het VK heeft geadviseerd, te bekrachtigen. Het OMT adviseert dat alle personen komende uit het VK of uit een ander land buiten de EU waarvan bekend is dat zij voortgaande transmissie van de Britse variant of een soortgelijke virusvariant hebben (zoals de Zuid-Afrikaanse), die een recente negatieve PCR-test kunnen overleggen bij aankomst (afgenomen maximaal 72 uur voor de aankomst), wel in Nederland kunnen worden toegelaten. Voor hen geldt dan wel een dwingend quarantaineadvies gedurende 10 dagen na aankomst, die beëindigd kan worden na een negatieve PCR-test op dag 5. Het OMT herhaalt hierbij het eerder gegeven advies dat alle reizigers van buiten het EU-gebied die in Nederland aankomen, een bewijs moeten voorleggen van een negatieve PCR-test, afgenomen maximaal 72 uur voor de aankomst in Nederland. Dit advies is belangrijk ter beperking van de influx van mogelijk nieuwe varianten uit landen waar de moleculaire surveillance minder goed is ingericht en waar mogelijk nieuwe varianten ongemerkt circuleren.⁶³

Ook op 21 december wordt een vliegverbod ingesteld voor passagiersvluchten uit Zuid-Afrika, omdat in dit land een mutatie van het COVID-19-virus is opgetreden. Met het oog op het beperken van het risico dat deze variant zich ook in Nederland verspreidt, acht het kabinet het op basis van het OMT-advies noodzakelijk om de reizigersbewegingen vanuit Zuid-Afrika zoveel mogelijk te beperken c.q. te controleren. Het vliegverbod geldt tot 1 januari 2021.⁶⁴

Tevens op 21 december bericht de Rijksoverheid dat Nederland vanaf 28 december het inreisverbod voor reizigers met bestendig verblijf in Uruguay opnieuw instelt. De opheffing van de reisbeperking blijft wel van kracht voor reizigers die bestendig verblijf hebben in de volgende landen: Australië, Japan, Nieuw-Zeeland, Rwanda, Zuid-Korea, Thailand en Singapore.⁶⁵

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. **December 2020**
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

December

23

Op 23 december worden de vlieg- en aanmeerverboden ten aanzien van het VK en Zuid-Afrika beëindigd omdat er vervangende maatregelen zijn getroffen. Minister Van Nieuwenhuizen van IenW informeert de Tweede Kamer hierover op 22 december. Via een aanwijzing worden luchtvaartmaatschappijen die vanuit het VK of Zuid-Afrika naar Nederland vliegen, verplicht om alle passagiers vóór het boarden te controleren op de aanwezigheid van een negatieve PCR-testuitslag (PCR-test afgenomen maximaal 72 uur voor de aankomst in Nederland). Dit wordt ook ingeregeld voor de veerboten die vanuit het VK naar Nederland varen. De vlieg- en aanmeerverboden worden daarmee vervangen door een combinatie van een verplichte negatieve PCR-testuitslag voorafgaand aan de reis voor alle reizigers, inclusief Nederlanders die uit die landen naar Nederland reizen, en 10 dagen quarantaine na aankomst in Nederland.⁶⁶

Ook op 23 december bericht minister De Jonge aan de Tweede Kamer dat het kabinet, na overleg met de sector en veiligheidsregio's, heeft besloten dat per 29 december luchtvaartmaatschappijen die naar Nederland vliegen vanuit alle gebieden waar een hoog COVID-19-risico geldt (zowel binnen als buiten de EU), verplicht worden om alle passagiers vóór het boarden te controleren op de aanwezigheid van een negatieve PCR-testuitslag. De PCR-test dient maximaal 72 uur voor de aankomst in Nederland afgenomen te zijn. Bij aankomst in Nederland zullen teams van de betreffende veiligheidsregio's op de luchthaven en havens in hun regio een steekproefsgewijze screening uitvoeren.⁶⁷

24

Op 24 december informeert minister De Jonge de Tweede Kamer over de wijze waarop de negatieve testverklaring ook voor het internationaal openbaar personenvervoer per bus en trein wordt ingeregeld. Op basis van de Twm is een ministeriële regeling vastgesteld waarin is bepaald dat een aanbieder van internationaal openbaar personenvervoer per bus en trein, met ingang van 29 december, de eis dient te stellen dat reizigers die via een internationale bus of trein Nederland inreizen, in het bezit zijn van een negatieve PCR-testuitslag. De PCR-test dient maximaal 72 uur voor de aankomst in Nederland afgenomen te zijn. Ook heeft het kabinet, na overleg met havens en veiligheidsregio's, besloten dat het vanaf heden voor rederijen die vanuit alle gebieden waar een hoog COVID-19-risico geldt (zowel binnen als buiten de EU) naar Nederland varen, verplicht is om alle passagiers vóór het boarden te controleren op de aanwezigheid van een negatieve PCR-testuitslag, waarbij de PCR-test ook in deze gevallen maximaal 72 uur voor aankomst in Nederland afgenomen dient te zijn.⁶⁸

29

Per 29 december worden luchtvaartmaatschappijen die naar Nederland vliegen vanuit alle gebieden waar een hoog COVID-19-risico geldt (zowel binnen als buiten de EU), verplicht om alle passagiers vóór het boarden te controleren op de aanwezigheid van een negatieve PCR-testuitslag.⁶⁹

30

Op 30 december bericht de Rijksoverheid dat het VK vanaf 1 januari 2021 in het kader van het EU-inreisverbod wegens COVID-19 als derde land zal worden beschouwd. Dit betekent een EU-inreisverbod voor reizigers uit het VK. Gezien de huidige gezondheidssituatie zal het VK niet op de lijst van veilige landen van het EU-inreisverbod worden geplaatst en kan geen ontheffing van reisrestricties voor de EU/Schengen worden verleend. De opheffing van de reisbeperking blijft wel van kracht voor reizigers die bestendig verblijf hebben in de volgende landen: Australië, Japan, Nieuw-Zeeland, Rwanda, Zuid-Korea, Thailand en Singapore.⁷⁰

31

Op 31 december informeert het kabinet de Tweede Kamer over het vonnis van de voorzieningenrechter dat deze dag werd gewezen inzake het kort geding over de aanwijzing van 23 december met betrekking tot de verplichte negatieve testuitslag voor reizigers die per vliegtuig naar Nederland komen. Op 29 december hebben drie Nederlanders de Staat gedagvaard in een kort geding. De eisers zijn op vakantie in Zanzibar, Tanzania en stellen op 3 januari 2021 naar Nederland te willen terugkeren. Zij willen zich niet laten testen voorafgaand aan hun vertrek en vorderen primair de intrekking van de aanwijzing van 23 december, subsidiair de aanwijzing zo te wijzigen dat deze geen betrekking heeft op Nederlanders en meer subsidiair dat voor hen een uitzondering wordt gemaakt. De voorzieningenrechter doet op 31 december uitspraak. In het vonnis wordt de Staat bevolen het mogelijk te maken dat de drie Nederlanders vanuit Zanzibar per vliegtuig terug kunnen reizen naar Nederland zonder over een negatieve PCR-test te beschikken of een daarmee verband houdende verklaring te hoeven tonen of te overleggen. Dit, omdat de voorzieningenrechter tot oordeel is gekomen dat in de artikelen 53 en 54 van de Wpg afzonderlijk noch in onderlinge samenhang gelezen, geen aanknopingspunt te vinden is voor de bevoegdheid de exploitant van een luchthaven op te dragen om maatregelen te doen treffen die uitvoering behoeven in een ander land, in dit geval het land van vertrek van een vliegtuig dat in Nederland zal landen.

Het kabinet gaat in hoger beroep tegen het vonnis van de voorzieningenrechter, omdat het kabinet het van belang acht dat zo veel mogelijk wordt voorkomen dat het COVID-19-virus vanuit het buitenland Nederland binnenkomt. Het vonnis van de rechtbank heeft alleen betrekking op de drie Nederlanders die het kort geding hebben aangespannen. Het kabinet houdt vast aan de verplichting van een negatieve PCR-testuitslag voor alle reizigers die naar Nederland willen reizen, zoals ook aan de Tweede Kamer is toegezegd. Voor reizigers naar Nederland blijft de situatie dus ongewijzigd. Het kabinet bekijkt verder op korte termijn of er eventueel aanvullingen nodig zijn om een negatieve PCR-testuitslag bij dit type reizen zeker te stellen.⁷¹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
- 6. Januari 2021**
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

6. Januari 2021

03

Op 3 januari informeert het kabinet de Tweede Kamer over de uitkomst van het onderzoek of er aanvullingen nodig zijn om een negatieve PCR-testuitslag zeker te kunnen stellen voor alle reizigers uit hoog risicogebieden die naar Nederland willen reizen (zie ook onder [31 december](#)). Gelet op het belang dat het kabinet hecht aan de verplichte negatieve testuitslag heeft het kabinet besloten de verplichte negatieve testuitslag voor reizigers die gebruik maken van lucht- of scheepvaart tevens op te nemen in een ministeriële regeling onder de Twm. Met de ministeriële regeling wordt een tweede grondslag tot stand gebracht die de aanbieder van personenvervoer via lucht- en scheepvaart verplicht alleen reizigers te vervoeren die in het bezit zijn van een negatieve testuitslag, indien zij uit een hoog risicogebied naar Nederland reizen. Teneinde iedere discussie over de juridische grondslag inzake de verplichte negatieve testuitslag voor zover nodig te beslechten heeft het kabinet besloten om met de grootst mogelijke spoed een wetswijziging in procedure te brengen tot het wijzigen van de Wpg. Een voorstel daartoe zal ter advisering worden voorgelegd aan de Raad van State. Vervolgens zal het voorstel aan de Tweede Kamer worden aangeboden.⁷²

06

Op 6 januari informeert minister De Jonge de Tweede Kamer over het op deze dag ingediende wetsvoorstel tot wijziging van de Wpg in verband met een verduidelijking van de tijdelijke grondslag voor het stellen van regels over de toegang tot en het gebruik van voorzieningen voor personenvervoer. Gelet op de recente uitspraak van de voorzieningenrechter van 31 december is besloten de verplichting voor de aanbieders van lucht- en scheepvaart te baseren op artikel 58p Wpg. Om iedere discussie over de juridische grondslag inzake de verplichte negatieve testuitslag voor zover nodig te beslechten, en de toereikendheid van artikel 58p als grondslag voor de getroffen maatregelen buiten twijfel te stellen, heeft het kabinet besloten om een wetswijziging in procedure te brengen tot het wijzigen van de Wpg.⁷³

07

Op 7 januari vindt in de Tweede Kamer de behandeling plaats van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wpg, waarna het wetsvoorstel in stemming is gebracht en is aangenomen.⁷⁴ Een vijftal van de tijdens het wetgevingsoverleg voorgestelde moties worden aangenomen. De moties gaan over een termijn van maximaal 36 uur voorafgaand aan toegang tot het vervoermiddel waarin de test moet zijn uitgevoerd, over het direct dan wel indirect reizen vanuit Zuid-Afrika inperken, over hulp van de consulaire dienst, over het mogelijk maken dat mensen uitgezonderd van de testverplichting zich vrijwillig bij aankomst kunnen laten testen en over (snel-) testcapaciteit op of nabij aankomstplaatsen van vervoermodaliteiten. De laatstgenoemde motie van de Kamerleden Otterloo (50PLUS) en Paternotte (D66) heeft te maken met de hardheidsclausule die in het wetsvoorstel is opgenomen, waarmee een Nederlandse ingezetene die door overmacht geen PCR-test heeft ondergaan, toch kan reizen. Volgens de Kamerleden betekent dit een risico voor medepassagiers indien deze reiziger besmet blijkt en is dit daarmee een risico voor de besmettingsgraad in Nederland als geheel. Daarom verzoeken de Kamerleden de regering, te organiseren dat (snel) testcapaciteit beschikbaar is op of nabij aankomstplaatsen van de betreffende georganiseerde vervoermodaliteiten, zodat iedereen die op de plaats van vertrek geen test heeft kunnen ondergaan, dat alsnog kan doen.⁷⁵

08

Op 8 januari is de behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wpg aan de orde in de Eerste Kamer. De Voorzitter van de Eerste Kamer is door de regering verzocht het wetsvoorstel in de Eerste Kamer zo spoedig mogelijk plenair af te doen. De Eerste Kamer heeft het voorstel op deze dag na stemming bij zitten en opstaan aangenomen. Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer zijn drie moties ingediend. De stemmingen over de moties vonden plaats op 12 januari. Van de drie moties werd de motie Nicolai (PvdD) aangenomen. In deze motie wordt de regering verzocht om ter toelichting van het bepaalde in het vijfde lid van artikel 58p Wpg aan de vervoerder en alle andere bij de toepassing betrokkenen schriftelijk aan te geven dat in concreto de toetsing of terecht een beroep kon worden gedaan op het vijfde lid van artikel 58p Wpg dient te geschieden door de Nederlandse autoriteiten bij binnenkomst in Nederland.⁷⁶

09

Op 9 januari treedt de wet van 8 januari 2021 tot wijziging van de Wpg in verband met een verduidelijking van de tijdelijke grondslag voor het stellen van regels over de toegang tot en het gebruik van voorzieningen voor personenvervoer in werking.⁷⁷

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
6. Januari 2021
7. Februari 2021

Bronnen

Januari

13

Op 13 januari informeert minister De Jonge de Tweede Kamer middels een stand van zakenbrief over de situatie rondom COVID-19. Onder de kop ‘Ontwikkelingen reizigers/negatieve testuitslag’ geeft de minister aan dat het dringende advies om in Nederland te blijven, niet op reis te gaan en geen reizen te boeken tot in ieder geval eind maart verlengd is. Ook geeft de minister aan dat zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer hebben ingestemd met de aanpassing van de Wpg die een juridische basis creëert onder de Twm om reizigers uit hoog risicogebieden te verplichten een negatieve PCR-testuitslag te laten zien voor vertrek naar Nederland. Dit geldt voor alle passagiers die per vliegtuig, schip, bus of trein (het kort grensoverschrijdend verkeer uitgezonderd) vanuit deze gebieden naar Nederland komen. Alle reizigers van alle vluchten en veerboten vanuit het VK en Zuid-Afrika worden gecontroleerd. De overige reizigers die vanuit andere gebieden afkomstig zijn dan het VK of Zuid-Afrika worden steekproefsgewijs gecontroleerd door de veiligheidsregio's. Een LAMP-PCR-test is voortaan ook toegestaan voor de negatieve testuitslag.

De minister gaat daarnaast in op de verzoeken van de Tweede Kamer, aangenomen tijdens het wetgevingsoverleg van 7 januari. De Kamer heeft ten eerste verzocht om met concrete maatregelen te komen om het direct dan wel indirect reizen vanuit Zuid-Afrika in te perken. De minister geeft aan dat het kabinet van oordeel is dat adequate maatregelen zijn genomen om risico's te beperken door het EU-inreisverbod voor alle niet-inwoners van de EU, de verplichte negatieve testuitslag, het voor vertrek invullen van een gezondheidsverklaring van reizigers en de brief die alle reizigers uit Zuid-Afrika ontvangen in het vliegtuig. In deze brief wordt aangegeven dat de reizigers zich aan de Nederlandse maatregelen moeten houden en bij klachten via een speciaal afsprakennummer van de GGD een testafpraak kunnen maken. Ten tweede heeft de Tweede Kamer verzocht om de termijn waarbinnen de test moet zijn uitgevoerd ten opzichte van het moment van binnenkomst in Nederland zoveel mogelijk te minimaliseren.

Op dit moment hanteert het kabinet een termijn van uitvoering van de test tot aankomst in Nederland van maximaal 72 uur. Dit is in lijn met wat de meeste andere Europese landen vragen. De minister geeft aan dat het ministerie van VWS signalen krijgt dat deze termijn al krap is en dat het niet overal ter wereld goed haalbaar is. Onderzocht wordt in hoeverre het mogelijk is om de termijn van 72 uur in te korten. Hierbij wordt ook naar de ervaringen in het buitenland gekeken. De minister informeert de Tweede Kamer hierover in zijn stand van zakenbrief van 23 februari.

Een derde aangenomen motie gaat over het mogelijk maken en bevorderen dat mensen die uitgezonderd zijn van de testverplichting zich vrijwillig na aankomst kunnen laten testen. De minister geeft aan dat dit onderzocht wordt en dat de groep die uitgezonderd is op de verplichte PCR-test beperkt is. Ook meldt de minister, ten vierde, dat de Tweede Kamer verzocht heeft om te organiseren dat (snel)testcapaciteit beschikbaar is op of nabij aankomstplaatsen van de betreffende georganiseerde vervoermodaliteiten, zodat iedereen die op de plaats van vertrek geen test heeft kunnen ondergaan en op basis van de hardheidsclausule toch heeft mogen reizen, dat alsnog kan doen. De minister geeft aan dat het aantal gevallen van reizigers die op basis van de hardheidsclausule worden uitgezonderd, wekelijks op één hand te tellen zijn en de bedoeling ook is dat het gebruik van de hardheidsclausule zeer uitzonderlijk blijft. Ook geeft hij aan dat het kabinet gewaarborgd heeft dat degenen die gebruik maken van de hardheidsclausule bij aankomst getest kunnen worden in de nabijheid van de aankomstplek. Tenslotte meldt de minister onder de kop ‘communicatie’ dat veel posten consulaire bijstand en informatie om testen te krijgen aan de Nederlander in het buitenland leveren en dat daarbij tevens aandacht gevraagd is voor het in kaart kunnen brengen van de testmogelijkheden die er voor Nederlands in het buitenland zijn.

Verder meldt de minister onder de kop ‘Quarantaine’ dat voor alle reizigers die terugkeren uit een oranje gebied onverkort het dringende advies geldt om 10 dagen in quarantaine te gaan. Met ingang van 20 januari kan dit verkort worden door 5 dagen na terugkeer te testen. Om de naleving te bevorderen is op 7 januari de ‘Quarantaine Reischeck’ pilot van start gegaan, waarover de minister de Tweede Kamer eerder informeerde in zijn stand van zakenbrief van 8 december (waarbij hij sprak over het ontwikkelen van een digitaal formulier). De Quarantaine Reischeck is een online hulpmiddel dat reizigers ondersteunt bij het maken van keuzes na hun terugreis naar Nederland in coronatijd. Reizigers krijgen een praktische, digitale checklist waarin verhelderd wordt welke stappen ze moeten zetten bij terugkomst in Nederland. De Quarantaine Reischeck kan steeds worden aangepast aan de actuele beleidsmaatregelen waardoor reizigers altijd op de hoogte zullen zijn van de nieuwste maatregelen. Er is in de afgelopen weken op kleine schaal getest en aangescherpt, nu volgt een praktijkproef die deze week is gericht op een eerste groep van 500 inkomende reizigers. Op basis van de resultaten van de proef wordt de Reischeck verbeterd en afgerond zodat dit hulpmiddel beschikbaar is voor alle reizigers.⁷⁸

Ook op 13 januari informeren minister Van Nieuwenhuizen van lenW en minister De Jonge de Tweede Kamer dat het kabinet een antigeensneltest verplicht stelt voor reizigers uit het VK, Ierland en Zuid-Afrika die per vliegtuig en veerboot naar Nederland komen. Deze test komt bovenop de nu al verplichte negatieve PCR-test 72 uur voor aankomst. Nederland trekt op met Frankrijk en België om de import van de virusvarianten uit het VK tegen te gaan. Het kabinet blijft benadrukken dat het de bedoeling is dat mensen in Nederland blijven en niet op reis gaan. De maatregel gaat per 15 januari in voor reizigers per vliegtuig en zo snel mogelijk voor reizigers per schip.⁷⁹

Tevens op 13 januari bespreekt de Tweede Kamer met minister-president Rutte en ministers De Jonge en Van Ark de aanpak van het COVID-19-virus. Kamerlid Klaver (GroenLinks) vraagt zich af waarom er nog steeds zo veel vliegtuigen uit het VK aankomen. Hij pleit voor strengere reisbeperkingen of zelfs een vliegverbod. Heerma (CDA) vraagt om een quarantaineplicht voor reizigers uit het VK te overwegen. Minister De Jonge wil nu nog geen vliegverbod instellen, maar “als het nodig is, gaan we daartoe alsnog over”. De minister is niet tegen een verplichte quarantaine, maar de controle daarop is volgens de minister wel heel lastig.⁸⁰

14

Op 14 januari biedt minister De Jonge de regelingen tot wijziging van de Twm voor Europees Nederland en de BES-eilanden in verband met negatieve testverplichtingen aan de Tweede Kamer aan. In de begeleidende brief schrijft hij dat de regeling niet bij de Kamer wordt nagehangen met een beroep op spoedprocedure van artikel 58c, derde lid, van de Wpg. De regeling zou anders niet eerder dan 22 januari in werking kunnen treden. Volgens de minister is het daarentegen noodzakelijk om zo spoedig mogelijk reizigers te controleren op een negatieve testuitslag van een antigeentest door het grote aantal besmettingen in Europees Nederland en door de gevonden varianten van het virus. Daarnaast is het voor de BES-eilanden noodzakelijk om direct reizigers te controleren op een negatieve PCR-testuitslag. Dit is noodzakelijk wegens het aflopen van het vliegverbod op 15 januari, het grote aantal besmettingen op Bonaire, in Europees Nederland en in het buitenland, alsmede door de in het buitenland gevonden varianten van het virus en het feit dat Sint Eustatius en Saba op dit moment geen besmettingen met het virus kennen.⁸¹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
- 6. Januari 2021**
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Januari

19

Op 19 januari brengt het OMT het tweede deel van het advies naar aanleiding van het 96e OMT uit. Wat betreft internationale reisbewegingen adviseert het OMT dat strenge handhaving van het vigerende negatieve reisadvies noodzakelijk is. Het OMT adviseert daarnaast voor reizen vanuit alle landen naar Nederland dat de reiziger, los van nationaliteit, een negatieve PCR-test, afgenomen maximaal 72 uur voor vertrek, kan overleggen, en een negatieve antigeensneltest afgenomen liefst direct voor vertrek (of bij binnenkomst). Bovendien adviseert het OMT het – liefst zonder meer verplicht – aanhouden van een quarantaineperiode van tenminste 5 dagen na binnenkomst, met de mogelijkheid van een moleculaire test op dag 5. Pas bij een negatieve PCR of LAMP-test op dag 5 is het risico dat een reiziger toch nog een variantvirus in Nederland introduceert, verminderd. Een dergelijk strakke aanpak is wat betreft het OMT dan equivalent aan een inreis- of vliegverbod of blokkade van internationale reisbewegingen. Dit beleid dient ook van toepassing te zijn voor transferpassagiers op de luchthavens, en voor vrachtwagenchauffeurs, bemanning van ferryschepen en dergelijke, en voor reizigers die over de weg of met de trein naar Nederland komen. Het OMT realiseert zich dat er altijd uitzonderingen van toepassing kunnen zijn op bewegingen over en weer in grensgebieden van Nederland, bijvoorbeeld vanwege woon-werk verkeer over de grens.⁸²

20

Op 20 januari informeert minister De Jonge de Tweede Kamer over het tweede deel van het 96e OMT-advies en de kabinetsreactie hierop. Met betrekking tot het onderwerp reizen geeft het kabinet aan als het echt nodig is vliegverboden in te stellen en alle maatregelen te treffen die nodig zijn om de noodzakelijke reizen die nog plaatsvinden veiliger te maken. Naast de al geldende maatregelen voert het kabinet de verplichting om te beschikken over een negatieve testuitslag van een sneltest in. Deze gaat in op 23 januari voor alle reizigers per vliegtuig en schip. Deze maatregel zal gelden totdat verplichte quarantaine voor reizigers is ingeregeld. Het invoeren van een verplichte quarantaineperiode voor reizigers zoals het OMT adviseert, vraagt meer voorbereidingstijd. De dubbele testverplichting voor reizigers mitigeert het risico op import van het virus zoveel mogelijk, maar is niet volledig waterdicht. Daarom stelt het kabinet een quarantaineverplichting voor inkomende reizigers uit een hoog risicogebied in, onafhankelijk van de vervoersmodaliteit waarmee zij reizen. Dit betreft een quarantaineplicht voor alle inkomende reizigers uit een hoog risicogebied voor de duur van 5 dagen. Na 5 dagen kan de betrokkene zich laten testen. Indien de uitkomst van deze test negatief is, dan eindigt de quarantaine. Om de quarantaineplicht te kunnen handhaven, is het van belang de reizigers die vanuit een hoog risicogebied naar Nederland reizen in beeld te hebben. De minister is daarom voornemens om parallel aan de quarantaineplicht, te werken aan verplichte registratie voor alle reizigers uit hoog risicogebieden (ook niet-Nederlanders). De registratieplicht zal mogelijk gemaakt kunnen worden onder de Wpg. Voor het bouwen van een registratiesysteem en het regelen van privacyaspecten en securitychecks wordt minimaal een maand gerekend.

Daarnaast stelt het kabinet vanaf 23 januari een vliegverbod in voor landen buiten Schengen waarin (mogelijk) gevaarlijke varianten van het virus het meest voorkomen. Dit vliegverbod geldt tot de verplichte quarantaine voor reizigers is geregeld. Het vliegverbod zal dezelfde uitzonderingen kennen als het vliegverbod in maart 2020. Dit betekent dat een uitzondering geldt voor repatriëring van ingezetenen van het Koninkrijk der Nederlanden, EU- of Schengen-ingezetenen en voor het vervoer van medisch personeel of patiënten wanneer dit in het belang is van de volksgezondheid. Er komt ook een aanmeerverbod voor schepen met passagiers vanuit het VK naar Nederland, net zoals het kabinet op 20 december 2020 heeft besloten, met dezelfde termijnen en uitzonderingen als bij het vliegverbod.

Ook heeft het kabinet, om het aantal reisbewegingen verder te beperken, besloten om de uitvoering van het Europees inreisverbod voor derdelanders aan te scherpen, door het inperken van bepaalde uitzonderingscategorieën op dit inreisverbod. De uitzonderingen voor studenten (tijdelijke studie), kennismigranten (tijdelijk verblijf), zakenreizigers, professionals uit de culturele en creatieve sector en personen die vallen onder de lange afstandsregeling, zullen tijdelijk worden opgeschort. Deze tijdelijke opschorting van de uitzonderingen op het inreisverbod zal gelden totdat verplichte quarantaine voor reizigers is ingeregeld. De aanvullende testverplichting voor reizigers uit hoog-risicogebieden en het vliegverbod voor het VK, Zuid-Afrika en Zuid-Amerika zullen – met enkele geografische en op het insulaire karakter gebaseerde differentiaties - ook voor Caribisch Nederland gaan gelden. Het OMT adviseert ook om de verplichte negatieve testuitslag – naast het vliegtuig, schip, trein en bus – ook voor autoverkeer te laten gelden. Het kabinet onderzoekt of en hoe dat mogelijk is. Ten aanzien van het testregime en inreisbeperkingen zet het kabinet, mede op verzoek van de Tweede Kamer, zoveel mogelijk in op de samenwerking en afstemming met de omliggende landen en andere EU-lidstaten.⁸³

21

Op 21 januari vindt een debat in de Tweede Kamer plaats over de ontwikkelingen rondom het COVID-19-virus. In dit debat is aandacht gevraagd voor de onuitvoerbaarheid van de testverplichting voor de crew van luchtvaartmaatschappijen. Middels een motie wordt de regering door Kamerlid Veldman (VVD) verzocht het mogelijk te maken dat luchtvaartmaatschappijen voor hun bemanning zelf een alternatief testprotocol kunnen maken, dat niet mag leiden tot hogere risico's op de import van het coronavirus naar Nederland, waarbij het alternatieve protocol getoetst dient te worden door het RIVM. Deze motie is aangenomen.⁸⁴ Door middel van een motie wordt door Kamerlid Van Haga (FvD) verzocht de bemanning van vliegtuigen vrij te stellen van de eis. Deze motie is verworpen.⁸⁵ Ook is tijdens het debat toegezegd de opties voor het invoeren van een quarantaineplicht uit te werken, namelijk een algemene quarantaineplicht voor iedereen die positief getest is en een quarantaineplicht door middel van een individuele beschikking.⁸⁶

22

Op 22 januari brengt het OMT advies uit naar aanleiding van het 97e OMT. Vanaf 23 januari wordt ook voor luchtvaartpersoneel vereist om voor vertrek van een vlucht naar Nederland een antigeentest te ondergaan en een negatieve sneltestuitslag te kunnen tonen. Dit schijnt niet op alle reisbestemmingen uitvoerbaar en beschikbaar te zijn. Het OMT is gevraagd om te adviseren over hoe zonder antigeentest op locatie toch veilig gevlogen kan worden. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden in vrachtluchten en vluchten met passagiers. Voor luchtvrachtverkeer is het advies om voorafgaand aan de vlucht vanuit Nederland een PCR- of LAMP-test (niet ouder dan 72 uur) af te nemen en een antigeensneltest op de dag van vertrek. Indien de PCR- of LAMP-test op de dag van vertrek en maximaal binnen 12 uur voor vertrek afgenomen is, vervalt de noodzaak van een antigeensneltest voor vertrek. Dit betekent in alle redelijkheid dat de crew tijdens de heenreis, het verblijf in een 'crew-bubble', en op de terugreis die binnen 72 uur na vertrek vanuit Nederland aanvangt, geen besmettingsgevaar voor elkaar of, na terugkomst, voor anderen oplevert.

Bij passagiersverkeer of gemengd vracht- en passagiersverkeer gelden hogere veiligheidseisen dan bij vrachtvervoer omdat hier onderling contact en contact met passagiers niet altijd goed te voorkomen is. Bij dit verkeer dient het COVID-19-risico gedurende de hele vlucht, heen en terug, tot een minimum beperkt te worden. Het OMT adviseert om voorafgaand aan de vlucht vanuit Nederland een PCR- of LAMP-test (niet ouder dan 72 uur) af te nemen en een antigeensneltest op de dag van vertrek. Indien de PCR- of LAMP-test op de dag van vertrek en maximaal binnen 12 uur voor vertrek afgenomen is, vervalt de noodzaak van een antigeensneltest voor vertrek.⁸⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
- 6. Januari 2021**
7. Februari 2021

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Januari

23

Per 23 januari geldt de verplichting om te beschikken over een negatieve testuitslag van een sneltest voor alle reizigers per vliegtuig en schip. Deze maatregel zal gelden totdat verplichte quarantaine voor reizigers is ingeregeld.⁸⁸

Op 23 januari stelt het kabinet een vliegverbod in voor landen waarin gevaarlijke virusvarianten voorkomen: het VK, Zuid-Afrika, Dominicaanse Republiek, Brazilië, Argentinië, Bolivia, Kaapverdië, Chili, Colombia, Ecuador, Frans-Guyana, Guyana, Panama, Paraguay, Peru, Suriname, Uruguay en Venezuela. De uitoefening van burgerluchtverkeer in het luchtruim boven Nederland en in het luchtruim boven de BES-eilanden is daarmee verboden voor luchtverkeer uit de genoemde landen, dat het vervoer van passagiers tot doel heeft, met luchthavens gelegen op respectievelijk Nederlands grondgebied en in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba als plaats van bestemming. De regeling geldt tot 22 februari, tenzij voor dat tijdstip tot verlenging of intrekking van deze regeling is besloten.⁸⁹

Ook op 23 januari besluit de regering dat het inreisverbod zoals dat geldt voor het vliegverkeer eveneens van toepassing is voor reizigers op schepen. Er komt dan ook een aanmeerverbod voor schepen met passagiers vanuit het VK naar Nederland, net zoals het kabinet op 20 december 2020 heeft besloten, met dezelfde termijnen en uitzonderingen als bij het vliegverbod. Uitzonderingen die gelden voor studenten (tijdelijk verblijf), zakenreizigers, professionals uit de culturele en creatieve sector en personen die vallen onder de lange afstandsregeling, worden tijdelijk opgeschort, behalve als reizigers al toestemming hebben gekregen. De inperking is niet van toepassing op inreizende professionals die spoedeisende technische werkzaamheden verrichten die specialistische kennis en fysieke aanwezigheid vereisen.⁹⁰

Tevens op 23 januari sturen minister De Jonge en minister Van Nieuwenhuizen (IenW) een brief naar de Tweede Kamer waarin zij de Tweede Kamer informeren dat sinds deze dag, 23 januari, een testverplichting geldt voor de crew van luchtvaartmaatschappijen vliegend vanuit een hoog risicogebied naar Nederland. In de Tijdelijke regeling maatregelen COVID-19 worden zij verplicht tot het hebben van een antigeentest van maximaal 4 uur oud voor instappen op de vlucht naar Nederland. Luchtvaartmaatschappijen hebben aangegeven dat dit voor hen niet uitvoerbaar is. De ministers schrijven dat het OMT heeft geadviseerd over een alternatief testprotocol voor luchtvaarbemanning. Op basis van dit advies zijn de ministers bereid om voor de bemanning van luchtvaartmaatschappijen ontheffing te verlenen van de testverplichting voor vertrek naar Nederland, onder voorwaarde van strikte naleving van protocollen die voldoen aan de voorwaarden van het OMT.⁹¹

25

Op 25 januari brengt het OMT het tweede deel van het advies uit naar aanleiding van het 97e OMT. Met betrekking tot reizigers is het OMT van mening dat aan het aantal landen (VK, Kaapverdië, Panama, de Dominicaanse Republiek, Zuid-Afrika en alle landen in Zuid-Amerika) waarvoor een vliegverbod is ingesteld op dit moment geen landen toegevoegd hoeven te worden, gezien de overige maatregelen die voor reizigers van kracht zijn geworden (een negatieve PCR-testuitslag niet ouder dan 72 uur, plus een negatieve antigeentest, niet ouder dan 4 uur voor vertrek, naast het dringend quarantaineadvies (dat op korte termijn verplicht wordt)).⁹²

30

Op 30 januari bericht de rijksoverheid dat Nederland vanaf 2 februari het inreisverbod voor reizigers met bestendig verblijf in Japan opnieuw instelt.⁹³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
6. Januari 2021
- 7. Februari 2021**

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

7. Februari 2021

02

Op 2 februari informeert minister De Jonge de Tweede Kamer over de stand van zaken rondom COVID-19. Met betrekking tot reizen meldt de minister dat recent de communicatieboodschap verstevigd is: "Blijf in Nederland. Ga niet op reis en boek geen reizen die in de periode tot en met 31 maart plaatsvinden." In reactie op het tweede deel van het 97e OMT-advies (zie 25 januari) vermeldt de minister dat het kabinet op dit moment geen aanvullende maatregelen voor reizigers uit hoog risicogebieden neemt, naast de al aangekondigde maatregelen zoals het verplichten van de quarantaine, een verplichte registratie en een negatieve PCR-testuitslag voor inreizende automobilisten. Over de corridor tussen Atlanta en Schiphol die vanaf medio december is gestart om veilig reizen mogelijk te maken voor groepen reizigers die zijn uitgezonderd van de strenge reisrestricties zoals het EU-inreisverbod, vertelt de minister dat inmiddels een met deze corridor vergelijkbaar regime ingevoerd is voor alle vliegvluchten vanuit hoog risicogebieden naar Nederland, namelijk een PCR- en sneltest voor vertrek en de mogelijkheid bij een negatieve testuitslag op dag vijf de quarantaine te beëindigen. De komende maand zal de corridor verder worden geëvalueerd om een definitieve conclusie te trekken over het corridorconcept, ook ten opzichte van het reguliere testbeleid rondom vliegvluchten. Tevens kan dan worden bezien of de corridor kan worden uitgebreid naar andere bestemmingen. Hierbij worden de inwerkingtreding van de verplichte quarantaine voor reizigers uit hoog risicogebieden en de ontwikkelingen in epidemiologische beeld meegenomen.

Met betrekking tot het kort geding over de negatieve testverklaring (zie 31 december), geeft de minister aan dat het kabinet heeft besloten niet in hoger beroep te gaan tegen de uitspraak van de voorzieningenrechter van 31 december 2020. De voorzieningenrechter oordeelde eerder dat het niet mogelijk is om een negatieve testverklaring te eisen van reizigers die Nederland als bestemming hebben, op basis van een aanwijzing aan de voorzitter van de veiligheidsregio. De voorzieningenrechter was van oordeel dat hiervoor een geconcretiseerde wettelijke grondslag nodig is. Op 28 januari 2021 heeft de voorzieningenrechter Den Haag in een uitspraak geoordeeld dat het verlangen van een negatieve PCR-test in het recentelijk gewijzigde artikel 58p Wpg '(inmiddels uitdrukkelijk is geregeld'.⁹⁴

04

Op 4 februari vindt een debat plaats in de Tweede Kamer over de ontwikkelingen rondom COVID-19. Tijdens het debat worden vragen gesteld over de overwegingen wat betreft een eventueel vliegverbod voor Portugal, waar op dat moment de situatie met betrekking tot COVID-19 zorgelijk is. Het kabinet heeft toegezegd na te gaan wat de overwegingen van het Robert Koch-Instituut (het Duitse RIVM) zijn geweest in het adviseren van een vervoersverbod voor reizigers uit Portugal naar Duitsland.⁹⁵

18

Op 18 februari informeert minister Van Nieuwenhuizen (IenW) de Tweede Kamer dat de vliegverboden die op 23 januari zijn ingegaan, op verzoek van minister De Jonge worden verlengd tot en met 25 februari.⁹⁶

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Augustus 2020
2. September 2020
3. Oktober 2020
4. November 2020
5. December 2020
6. Januari 2021
- 7. Februari 2021**

Bronnen

Aug

Sept

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Februari

23

Op 23 februari informeert minister De Jonge de Tweede Kamer over de stand van zaken rondom COVID-19. Hierbij komt de minister terug op de toezegging tijdens het debat van 4 februari. In de beoordeling van hoog risicogebieden door het Robert Koch-Instituut bestaat een categorie voor landen met een hoog risico vanwege het voorkomen van bepaalde varianten, die niet of minder in Duitsland circuleren, en tot ernstigere ziekte of snellere verspreiding kunnen leiden. Portugal wordt in deze categorie genoemd wegens de circulatie van de Britse variant. De verspreiding van deze variant in Portugal was voor Duitsland reden een vervoersverbod in te stellen voor dit land. De minister verwijst naar het advies naar aanleiding van het 97e OMT (tweede deel), waarin het OMT heeft aangegeven dat er op dat moment geen landen toegevoegd hoefden te worden aan de lijst met landen waar vliegverboden voor gelden, gezien de dubbele negatieve testverplichting die al is ingeregeld en het dringend advies tot thuisquarantaine. Het kabinet heeft dit advies overgenomen.

De minister geeft daarnaast aan in de stand van zakenbrief COVID-19 van 13 januari te hebben toegezegd een mogelijke verkorting van de termijn waarbinnen een PCR-test voor reizigers moet zijn uitgevoerd, te onderzoeken. Op dit moment geldt dat de verplichte negatieve testverklaring voor reizigers maximaal 72 uur oud mag zijn bij aankomst in Nederland. Uit inventarisatie blijkt dat landen die een termijn korter dan 72 uur voor aankomst hanteren, de reizigers een alternatief bieden. Dit is zowel de mogelijkheid van een test bij aankomst, of de mogelijk tot een antigeentest met een kortere doorlooptijd. Daarnaast is Nederland het enige Europese land met een dubbele testverplichting. Reizigers uit hoog risicogebieden die per vliegtuig of veerboot naar Nederland reizen, dienen voorafgaand aan het aan boord gaan van het voertuig ook een negatieve sneltest van maximaal 4 uur oud te kunnen tonen. Deze maatregel beperkt het risico dat iemand inreist met een besmetting die is opgelopen na afname van de PCR-test. De bovenstaande analyse en de aanvullende sneltestverplichting in beschouwing genomen en rekening houdend met de uitvoerbaarheid, is het kabinet van oordeel dat als algemene regel een termijn van 72 uur de kortst mogelijke termijn van geldigheid van de negatieve PCR-testuitslag is.

Over de invoering van een quarantaineplicht voor inreizigers uit hoog risicogebieden meldt de minister dat dit nodig is als sluitstuk, om het risico op besmettingen en de komst van mutaties te beperken. Met het invoeren van de quarantaineplicht worden de maatregelen in Nederland meer in overeenstemming gebracht met de Europese Raads-aanbevelingen waarin lidstaten worden opgeroepen een quarantaineperiode te laten gelden voor reizigers uit hoog risicogebieden. Nederland heeft zich aan deze Raadsaanbevelingen gecommitteerd. De verplichte quarantaine en de eventuele opheffing van overige reismaatregelen, zoals de dubbele testverplichting voor reizigers per vliegtuig, zal onderdeel zijn van nadere besluitvorming. De huidige vliegverboden voor de VK, Zuid-Afrika en Zuid Amerika, die deze week aflopen, zullen worden verlengd. Op basis van een op 1 maart te ontvangen OMT-advies zal een heroverweging plaatsvinden.

Er wordt momenteel een spoedwetvoorstel voorbereid om de quarantaineverplichting voor reizigers uit hoog risicogebieden mogelijk te maken. De minister hoopt dit spoedwetsvoorstel in maart 2021 aan de Eerste en Tweede Kamer aan te bieden. De identificatie van inreizigers, een vorm van registratie van deze inkomende reizigers en afspraken over wie als toezicht en handhavende instanties worden aangewezen moeten hiervoor ingeregeld worden. Daar worden de komende periode stappen in genomen en de minister verwacht hierover binnenkort meer in detail te kunnen informeren.⁹⁷

24

Op 24 februari worden de vliegverboden, ingesteld per 23 januari en verlengd per 18 februari, nogmaals verlengd tot 4 maart.⁹⁸

Eindnoten

Vanaf dit overzicht kunt u terug naar de lopende tekst door op het cijfer voor de eindnoot te klikken.

- 1 Rijksoverheid (2020, 3 augustus). Het inreisverbod voor Nederland per 5 augustus 2020 [Nieuwbericht].
- 2 Rijksoverheid (2020, 6 augustus). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge [Mediatekst].
- 3 RIVM (2020, 29 juli). Advies n.a.v. 73e OMT COVID-19, deel 2 [Brief aan de Directeur-Generaal Volksgezondheid (DGV)]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D30829&did=2020D30829>.
- 4 Minister van VWS (2020, 6 augustus). Ontwikkelingen COVID-19 [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z14537&did=2020D31128.
- 5 Minister van VWS (2020, 11 augustus). Update bron- en contactonderzoek en quarantaine [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z14634&did=2020D31346.
- 6 RIVM (2020, 12 augustus). Advies n.a.v. 73e OMT COVID-19, deel 3 [Brief aan de DVG]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D31888&did=2020D31888>.
- 7 Rijksoverheid (2020, 12 augustus). Nederland stelt inreisverbod Marokko weer in [Nieuwbericht].
- 8 Twitterfeed H. de Jonge (2020, 17 augustus).
- 9 Rijksoverheid (2020, 18 augustus). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge [Mediatekst].
- 10 Minister van IenW (2020, 28 augustus). Verlenging vliegverboden BES-eilanden [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z15182&did=2020D32709.
- 11 Minister van VWS (2020, 28 augustus). Testen en traceren: samen strategisch de Coronapandemie bestrijden [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z15191&did=2020D32748.
- 12 Minister van VWS (2020, 1 september). Aanvulling aanwijzing gebruik niet-medische mondkapjes op luchthavens [Brief aan voorzitters veiligheidsregio's].
- 13 Rijksoverheid (2020, 11 september). Uitzonderingen inreisverbod Nederland onder strikte voorwaarden [Nieuwbericht].
- 14 Minister van VWS (2020, 11 september). Tijdelijke aanpassing testbeleid COVID-19 [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z16213&did=2020D35005.
- 15 Minister van JenV (2020, 11 september). Uitzonderingscategorieën EU-inreisverbod en thuisquarantaine [Kamerbrief]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-24804-144>.
- 16 Minister van IenW (2020, 1 oktober). Verlenging vliegverboden BES tot 1 november 2020 18:00 plaatselijke tijd [Brief regering]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-24804-147.html>.
- 17 Minister van VWS (2020, 1 oktober). Verslag informele videoconferentie EU-gezondheidsministers 4 september jl. [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z17671&did=2020D38226.

- 18 Voorstel voor een aanbeveling van de raad betreffende een gecoördineerde benadering van de beperking van het vrije verkeer in reactie op de COVID-19-pandemie, COM (2020) 499 final.
- 19 Een gemeenschappelijk digitaal EU-traceringsformulier voor passagiers, gebruikt door gezondheidsinstanties om (snel) contact op te kunnen nemen met reizigers die tijdens hun reis mogelijk in contact zijn gekomen met het COVID-19-virus.
- 20 De raadsformatie Algemene Zaken bestaat voornamelijk uit de ministers van Europese en buitenlandse zaken en vergadert elke maand. De Raad Algemene Zaken coördineert de voorbereiding van de bijeenkomsten van de Europese Raad. De Raad is ook verantwoordelijk voor een aantal horizontale beleidsterreinen.
- 21 Minister van BZ (2020, 9 oktober). Appreciatie Commissievoorstel gecoördineerde aanpak COVID-19 respons [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z18486&did=2020D39953; Aanbeveling (EU) 2020/1475 van de Raad van 13 oktober 2020 betreffende een gecoördineerde aanpak van de beperking van het vrije verkeer in reactie op de COVID-19-pandemie.
- 22 RIVM (2020, 13 oktober). Advies n.a.v. 80e OMT. [Brief aan de DVG]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D40614&did=2020D40614>.
- 23 De reisadviezen van BZ gaan over de veiligheids- en gezondheidssituatie in het betreffende land of gebied. Een reisadvies heeft een landkaart met een kleurcode. De code is groen, geel, oranje of rood. De kleurcode geeft een idee van de veiligheidsrisico's, de gezondheidsrisico's en de coronamaatregelen in een land of gebied.
- 24 Minister van VWS (2020, 13 oktober). Stand van zaken brief COVID-19 [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z16247&did=2020D40608.
- 25 Rijksoverheid (2020, 13 oktober). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge [Mediatekst].
- 26 Rijksoverheid (2020, 14 oktober). Kabinet ontmoedigt vakantiereizen naar risicogebieden [Nieuwbericht].
- 27 Rijksoverheid (2020, 16 oktober). Nederlandse en Belgische ministers roepen op om enkel noodzakelijke reizen te maken [Nieuwbericht].
- 28 Ministerie van VWS (2020, 20 oktober). Corona Actualiteiten Rapportage - nr. 6 | Nieuw Coronavirus.
- 29 Rijksoverheid (2020, 26 oktober). Nederland stelt inreisverbod voor Canada, Georgië en Tunesië weer in en het inreisverbod voor Singapore wordt opgeheven [Nieuwbericht].
- 30 RIVM (2020, 27 oktober). Advies n.a.v. 82e OMT 26 oktober 2020. [Brief aan de DGV]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D42596&did=2020D42596>.
- 31 Aanbeveling (EU) 2020/1475 van de Raad van 13 oktober 2020 betreffende een gecoördineerde aanpak van de beperking van het vrije verkeer in reactie op de COVID-19-pandemie.
- 32 Re-open EU is een webplatform ter ondersteuning van een veilige hervatting van reizen en toerisme in heel Europa.
- 33 Richtsnoeren betreffende personen die zijn vrijgesteld van de tijdelijke beperking van niet-essentiële reizen naar de EU wat betreft de uitvoering van Aanbeveling (EU) 2020/912 van de Raad van 30 juni 2020.
- 34 Aanbeveling (EU) 2020/912 van de Raad van 30 juni 2020 over de tijdelijke beperking van niet-essentiële reizen naar de EU en de mogelijke opheffing van die beperking.
- 35 Expertisecentrum Europees Recht (2020, 6 november). Europese Commissie presenteert aanvullende maatregelen om de verspreiding van het Covid-19-virus te beperken [Nieuwbericht]; Europese Commissie (2020, 28 oktober). Coronavirus resurgence: Commission steps up action to reinforce preparedness and response measures across the EU [Nieuwsbericht].

- 36 Minister van IenW (2020, 30 oktober). Verlenging vliegverboden BES tot 1 december 2020 18:00 plaatselijke tijd [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z20157&did=2020D43328.
- 37 Rijksoverheid (2020, 3 november). Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge [Mediatekst].
- 38 Minister van VWS (2020, 4 november). Nadere informatie over de huidige epidemiologische situatie en de extra maatregelen die na overleg met de veiligheidsregio's worden genomen [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z20454&did=2020D43923.
- 39 RIVM (2020, 9 november). Advies n.a.v. 85e OMT COVID-19 [Brief aan de DVG]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D46579&did=2020D46579>.
- 40 RIVM (2020, 3 november). Advies n.a.v. 83e en 84e OMT COVID-19 [Brief aan de DVG]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D43924&did=2020D43924>.
- 41 Minister van VWS (2020, 11 november). Uitzondering thuisquarantaine grenswerkers [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z21310&did=2020D45528.
- 42 Minister van VWS (2020, 17 november). Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z21866&did=2020D46575.
- 43 Minister van VWS (2020, 30 november). Aangepaste aanwijzing vanwege de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 [Brief aan voorzitters veiligheidsregio's].
- 44 Minister van IenW (2020, 1 december). Verlenging vliegverboden BES tot 15 december 2020 18:00 plaatselijke tijd [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z23281&did=2020D49177.
- 45 Het idee achter de travel corridor is dat dit een COVID-19-vrije reiscorridor is, waardoor er tussen de specifieke gebieden veilig gereisd kan worden.
- 46 Minister van IenW en minister van VWS (2020, 4 december). Vormgeving proef travel corridor tussen Atlanta en Schiphol [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z23985&did=2020D50399.
- 47 Minister van VWS (2020, 8 december). Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z24312&did=2020D51019.
- 48 Twitterfeed J. Paternotte (2020, 11 december).
- 49 K. Rottinghuis (2020, december 11). Grote drukte op Schiphol vrijdagochtend, 'onbruikelijke situatie' aldus de luchthaven. NRC Handelsblad.nl.
- 50 Minister van IenW (2020, 14 december). Verlenging vliegverboden BES tot 15 januari 2021 18:00 plaatselijke tijd [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z24861&did=2020D52190.
- 51 RIVM (2020, 14 december). Advies n.a.v. 91e OMT [Brief aan de DVG]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D52335&did=2020D52335>.
- 52 Minister van VWS (2020, 14 december). Coronamaatregelen 14 december 2020 [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z24926&did=2020D52333.
- 53 Rijksoverheid.nl (2020, 14 december). TV-toespraak van minister-president Mark Rutte over de lockdown [Toespraak].
- 54 Rijksoverheid.nl (2020, 10 december). Verplichting voor negatief testresultaat bij reizen naar Nederland [Nieuwsbericht].
- 55 Tweedekamer.nl (2020, 15 december). Ontwikkelingen rondom het coronavirus [verslag debat]. URL: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2020A06743.

Eindnoten (vervolg)

- 56 Motie van de leden Jetten en Dijkhoff over het overleggen van een negatieve coronatest voorwaardelijk maken aan het binnenreizen van Nederland (2020, 15 december) [Motie Tweede Kamer]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2020Z25068&did=2020D52624>.
- 57 Minister van IenW (2020, 16 december). Luchtvaart & COVID-19 [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25222&did=2020D52945.
- 58 Antwoord op vragen van de leden Paternotte, Kröger, Bruins, Remco Dijkstra, Amhaouch, Gijs van Dijk, Van Brenk, Laçin, Stoffer, Krol, Van Kooten-Arissen en Van Raan over een overvol Schiphol (2020, 17 december) [Antwoord schriftelijke vragen] URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2020Z25139&did=2020D52946>.
- 59 Minister van IenW, minister van VWS en minister van JenV (2020, 18 december). Negatieve testuitslag reizigers per vliegtuig [Brief regering]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-24804-163.html>.
- 60 J.T. Van Dissel (2020, 19 december). Advies reizen UK [Brief aan de DVG].
- 61 Minister van IenW (2020, 20 december). Vliegverbod Verenigd Koninkrijk per 20 december 2020 06:00 uur plaatselijke tijd [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25572&did=2020D53730.
- 62 Minister van IenW, minister van VWS en minister van JenV (2020, 20 december). Vervolg ontwikkelingen m.b.t. Covid-19 in het Verenigd Koninkrijk [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25574&did=2020D53736.
- 63 RIVM (2020, 22 december). Advies n.a.v. 92e en 93e OMT [Brief aan de DGV]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D53979&did=2020D53979>.
- 64 Minister van IenW (2020, 21 december). Vliegverbod Zuid-Afrika per 21 december 2020 21:00 uur [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25647&did=2020D53879.
- 65 Rijksoverheid (2020, 21 december). Nederland stelt inreisverbod voor Uruguay weer in [Nieuwsbericht].
- 66 Minister van IenW (2020, 22 december). Intrekken vlieg- en aanmeerverboden Verenigd Koninkrijk en Zuid-Afrika [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25682&did=2020D53981.
- 67 Minister van VWS (2020, 23 december). Negatieve PCR testverklaring voor alle vliegreizigers [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25718&did=2020D54067.
- 68 Minister van VWS, minister van IenW en minister van JenV (2020, 24 december). Testverklaring internationaal openbaar personenvervoer voor bus en trein [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25763&did=2020D54143.
- 69 Minister van VWS (2020, 23 december). Negatieve PCR testverklaring voor alle vliegreizigers [Brief regering]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25718&did=2020D54067.
- 70 Rijksoverheid (2020, 30 december). EU-inreisverbod voor reizigers uit het Verenigd Koninkrijk (VK) [Nieuwsbericht].
- 71 Minister van VWS, Minister van JenV, Minister van IenW (2020, 31 december). Uitspraak Voorzieningenrechter kort geding met betrekking tot verplichte negatieve testuitslag [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z00005&did=2020D54443.
- 72 Minister van VWS, Minister van JenV, Minister van BZK en Minister van IenW (2021, 3 januari). Ministeriële regeling inzake de verplichte negatieve testuitslag voor lucht- en scheepvaart [Kamerbrief]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-24804-161.html>.
- 73 Minister van VWS (2021, 6 januari). Wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met een verduidelijking van de tijdelijke grondslag voor het stellen van regels over de toegang tot en het gebruik van voorzieningen voor personenvervoer [Memorie van toelichting]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35695-3>.
- 74 Verslag van een wetgevingsoverleg, gehouden op 7 januari 2021, over wijziging Wet publieke gezondheid (2021, 22 januari) [Verslag wetgevingsoverleg]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021Z00137&did=2021D02775>.
- 75 Gewijzigde motie van de leden Van Otterloo en Paternotte t.v.v. 35695-13 over (snel-) testcapaciteit op of nabij aankomstplaatsen van vervoermodaliteiten (2021, 7 januari) [Motie Tweede Kamer]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z00196&did=2021D00685>.
- 76 Motie van het lid Nicolaï over toetsing of terecht een beroep kon worden gedaan op het vijfde lid van artikel 58p Wet publieke gezondheid (2021, 8 januari) [Motie Eerste Kamer]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35695-E.html>.
- 77 Wet van 8 januari 2021 tot wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met een verduidelijking van de tijdelijke grondslag voor het stellen van regels over de toegang tot en het gebruik van voorzieningen voor personenvervoer (2021, 8 januari) [Wet]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2021-3.html>.
- 78 Minister van VWS (2021, 13 januari). Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z00430&did=2021D01249.
- 79 Minister van VWS en Minister van IenW (2021, 13 januari). Invoering antigeensneltest [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z00537&did=2021D01520.
- 80 Tweedekamer.nl (2021, 13 januari). Ontwikkelingen rondom het coronavirus [verslag debat]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D11559&did=2021D11559>.
- 81 Minister van VWS (2021, 14 januari). Regelingen tot wijziging van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 voor Europees Nederland en de BES-eilanden in verband met negatieve testverplichtingen [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z00678&did=2021D01785.
- 82 RIVM (2021, 19 januari). Advies n.a.v. 96e OMT [Brief aan de DVG]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D02518&did=2021D02518>.
- 83 Minister van VWS (2021, 20 januari). 96e OMT advies deel 2 en kabinetsreactie [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z01041&did=2021D02515.
- 84 Motie van het lid Veldman over mogelijk maken dat luchtvaartmaatschappijen zelf een alternatief testprotocol maken (2021, 21 januari) [Motie Tweede Kamer]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z01127&did=2021D02711>.
- 85 Motie van het lid Van Haga over de bemanning van vliegtuigen vrijstellen van de eis van een negatieve PCR-test (2021, 21 januari) [Motie Tweede Kamer]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z01147&did=2021D02734>.
- 86 Tweedekamer.nl (2021, 21 januari). Ontwikkelingen rondom het coronavirus [verslag debat]. URL: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2021A00410.
- 87 RIVM (2021, 22 januari). Advies n.a.v. 97e OMT, deel 1: advies COVID-19 gerelateerde risico's vliegverkeer van en naar Nederland [Brief aan de DGV]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D02957&did=2021D02957>.
- 88 Minister van VWS (2021, 20 januari). 96e OMT advies deel 2 en kabinetsreactie [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z01041&did=2021D02515.
- 89 Regeling Vliegverboden om de verspreiding van het coronavirus in te dammen per 23 januari 2021 00:01 uur NL-tijd plaatselijke tijd (2021, 20 januari). URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D02577&did=2021D02577>.
- 90 Havenbedrijf Rotterdam (2021, 29 januari). Besluit schepen met passagiers uit het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland 2021 [Staatscourant van het Koninkrijk der Nederlanden]. URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2021-4052.html>.
- 91 Minister van VWS en Minister van IenW (2021, 23 januari). Mogelijkheid tot ontheffing van testverplichting voor luchtvaartbemanning [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z01273&did=2021D02956.
- 92 RIVM (2021, 25 januari). Advies n.a.v. 97e OMT, deel 2 [Brief aan de DVG]. URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D04733&did=2021D04733>.
- 93 Rijksoverheid (2021, 30 januari). Nederland stelt inreisverbod voor Japan weer in [Nieuwsbericht].
- 94 Minister van VWS (2021, 2 februari). Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z01150&did=2021D04727.
- 95 Tweedekamer.nl (2021, 4 februari). Ontwikkelingen rondom het coronavirus [verslag debat]. URL: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2021A00697.
- 96 Minister van IenW (2021, 18 februari). Wijziging van de Regeling vierde tijdelijk verbod burgerluchtverkeer luchtruim Nederland en BES in verband met het virus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z03362&did=2021D07446.
- 97 Minister van VWS (2021, 23 februari). Stand van zakenbrief COVID-19 en kabinetsreactie op 100° en 101e OMT-advies [Kamerbrief]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z03637&did=2021D08036.
- 98 Regeling van de Minister van IenW, van 24 februari 2021, nr. IENW/BSK-2021/52028, tot wijziging van de Regeling vierde tijdelijk verbod burgerluchtverkeer luchtruim Nederland en BES in verband met het virus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt (2021, 24 februari). URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2021-10188.html>.

Dit is een uitgave van
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Postadres
Postbus 20350 | 2500 EJ Den Haag
Telefoon 070 340 79 11
www.rijksoverheid.nl/vws

augustus 2023